

บทที่ 2

วิวัฒนาการและภาพรวมของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การประกอบธุรกิจนำเข้า

การศึกษาถึงวิวัฒนาการและภาพรวมของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนำเข้า นั้น ผู้เขียนได้ทำการศึกษาถึงวิวัฒนาการของการประกอบธุรกิจนำเข้าเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนำเข้า ได้แก่ เสรีภาพในการประกอบธุรกิจนำเข้า แนวคิดในการส่งเสริมการท่องเที่ยว แนวคิดในการควบคุมการประกอบธุรกิจนำเข้า ทฤษฎีทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนำเข้า ศึกษาถึงนิยามวัตถุประสงค์และขอบเขตของกฎหมายการประกอบธุรกิจนำเข้า ได้แก่ นิยามของกฎหมายการประกอบธุรกิจนำเข้า วัตถุประสงค์ของกฎหมายนำเข้า ขอบเขตของกฎหมายนำเข้า กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนำเข้า ได้แก่ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งในการท่องเที่ยว กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว และที่พัก กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการอาหาร เครื่องดื่ม นันทนาการ และความปลอดภัยในการท่องเที่ยว ดังต่อไปนี้

2.1 วิวัฒนาการของการประกอบธุรกิจนำเข้าเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนำเข้า

การศึกษาวิวัฒนาการของการประกอบธุรกิจนำเข้าเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนำเข้า เสรีภาพในการประกอบธุรกิจนำเข้า นั้น ผู้เขียนจะทำการศึกษาถึงเสรีภาพในการประกอบธุรกิจนำเข้า แนวคิดในการส่งเสริมการท่องเที่ยว แนวคิดในการควบคุมการประกอบธุรกิจนำเข้า และทฤษฎีทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนำเข้า ดังต่อไปนี้

2.1.1 เสรีภาพในการประกอบธุรกิจนำเข้า

2.1.1.1 สิทธิและเสรีภาพของประชาชน¹

คำว่า “สิทธิ” (Right) หมายถึงประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้แก่บุคคลในอันที่จะกระทำการเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือบุคคลอื่น สิ่งใดที่รัฐธรรมนูญกำหนดเป็นสิทธิ หมายความว่า เป็นกรณีที่รัฐให้สิทธินั้นแก่ประชาชน โดยรัฐมีพันธะที่จะต้องปฏิบัติตาม หรือต้องทำให้ประชาชนได้รับสิทธินั้น

คำว่า “เสรีภาพ” (Liberty) หมายถึง ภาวะของมนุษย์ที่ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของผู้อื่น มีอิสระที่จะกระทำการหรืองดเว้นการกระทำตามที่ต้องการ สิ่งใดที่รัฐธรรมนูญกำหนดเป็นเสรีภาพ หมายความว่า เป็นกรณีที่ประชาชนมีเสรีภาพตามที่กำหนดนั้น โดยรัฐไม่มีหน้าที่โดยเฉพาะที่จะต้องจัดหาสิ่งที่เป็นเสรีภาพให้ แต่รัฐมีหน้าที่ทั่วไปที่จะงดเว้นการกระทำใดที่จะขัดขวางการมีเสรีภาพนั้น

ดังนั้น เสรีภาพจึงแตกต่างจากสิทธิ ซึ่งเป็นอำนาจที่บุคคลใช้ในการความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น โดยการเรียกร้องให้ผู้อื่นกระทำการหรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้เป็นประโยชน์แก่ตน การที่กฎหมายรับรองเสรีภาพอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้แก่บุคคลย่อมมีผลก่อให้เกิดหน้าที่แก่ผู้อื่นด้วยเหมือนกัน หน้าที่ที่จะต้องเคารพเสรีภาพของเขา ผู้ทรงเสรีภาพมีอำนาจตามกฎหมายแต่เพียงที่จะเรียกร้องให้ผู้อื่นละเว้นจากการรบกวนข้อขวางการใช้เสรีภาพของตนเท่านั้น หากได้มีอำนาจตามกฎหมายที่จะเรียกร้องให้ผู้อื่นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะเป็นการส่งเสริมการใช้เสรีภาพของตน หรือเอื้ออำนวยให้ตนใช้เสรีภาพได้สะดวกขึ้น

ในปัจจุบัน ได้มีการใช้คำว่า สิทธิ และคำว่า เสรีภาพปนกันไป เช่น เรียก บรรดาสิทธิและเสรีภาพที่มนุษย์แต่ละคนพึงจะมีในฐานะที่เกิดเป็นมนุษย์รวมๆ กันไปว่า สิทธิมนุษยชนในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เรียกบรรดาสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองให้แก่บุคคลรวมๆ กันว่า สิทธิขั้นพื้นฐาน แต่กระนั้นก็ตามสิ่งที่เรียกว่า สิทธิมนุษยชนหรือสิทธิขั้นพื้นฐาน ก็คือส่วนใหญ่แล้วจะเป็น สิทธิในเสรีภาพ กล่าวคือ เป็นอำนาจตามกฎหมายในอันที่จะกระทำการต่างๆ โดยปราศจากการรบกวนขัดขวางของรัฐนั่นเอง ดังนั้น มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะกระทำสิ่งใดก็ได้ โดยสิ่งนั้นจะต้องเป็นสิ่งที่ตนมีสิทธิที่จะกระทำได้ โดยถูกกฎหมาย และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

¹วรพจน์ วิศรุดพิชญ์. (2550). *สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ: ศึกษารูปแบบการจำกัดสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญให้ไว้อย่างเหมาะสม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. หน้า 10.

2.1.1.2 เสรีภาพในการประกอบธุรกิจนำเที่ยว²

แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการประกอบธุรกิจ ระบบเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบัน เป็นระบบทุนนิยม หรือเรียกว่า ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม กล่าวคือ เป็นระบบเศรษฐกิจที่ให้เสรีภาพแก่เอกชนในการเลือก ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เอกชนมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน สามารถเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต เศรษฐกิจทรัพย์ต่างๆ ที่ตนหามาได้ มีเสรีภาพในการประกอบธุรกิจ รวมทั้งเลือกอุปโภค บริโภคสินค้าและบริการต่างๆ แต่เสรีภาพดังกล่าวจะต้อง อยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย คือ การที่ จะดำเนินการใดๆ จะต้องไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของบุคคลอื่น ใช้ระบบของการแข่งขัน โดยมีราคา และระบบตลาดเป็นกลไกสำคัญในการจัดสรรทรัพยากร โดยรัฐบาลจะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องในกิจกรรมทางเศรษฐกิจรัฐบาลจะมีหน้าที่เพียงการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง และป้องกันประเทศเท่านั้น

ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมนี้มีข้อดี คือ ทำให้เอกชนมีเสรีภาพในการเลือกตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ แต่ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมก็มีข้อเสียด้วยเช่นกัน คือ อาจก่อให้เกิดปัญหาการเหลื่อมล้ำอันเนื่องมาจากความสามารถที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล โดยพื้นฐานทำให้การรายได้ไม่เท่ากัน และการใช้ระบบการแข่งขันหรือกลไกราคาอาจทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรทางเศรษฐกิจอย่างสิ้นเปลืองอีกด้วย

ดังจะเห็นได้ว่าระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย มีการเปิดเสรี เปิดโอกาสให้เอกชน มีเสรีภาพในการประกอบธุรกิจต่างๆ และเอกชนสามารถแข่งขันกัน ใน ทางเศรษฐกิจได้ โดยที่ทางภาครัฐจะไม่เข้ามาแข่งขันกับเอกชน ซึ่งแต่เดิมสมัยสุโขทัยก็มีระบบเศรษฐกิจการค้าแบบเสรี เหมือนดังเช่นในปัจจุบัน จะเห็นได้ชัดจากหลักศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหง ที่ได้ระบุไว้ว่า “ใครใคร่ค้าช้างค้าใครใคร่ค้าม้าค้า ใครใคร่ค้าเงือนค้า ทองค้า ” จากหลักศิลาจารึกดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าในสมัยพ่อขุนรามคำแหงนั้น มีการค้าแบบเสรี ใครจะขายสินค้าอะไรก็ได้ตามความสมัครใจ จะไม่มีการผูกขาด และระบบเศรษฐกิจในสมัยสุโขทัย ก็สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจในปัจจุบัน คือประชาชนทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพในการประกอบธุรกิจ

การกำหนดสิทธิและเสรีภาพในการประกอบธุรกิจ และแข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นทางการเป็นธรรมเป็นสิทธิที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ซึ่งการกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพในการประกอบธุรกิจและแข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นทางการนั้นจะต้องพิจารณาหลักการแข่งขัน โดย

²ไพโรจน์ วายุภาพ. (2552). *คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความคดีผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: ร้านสวัสดิการหนังสือกฎหมายปณรัชช. หน้า 60.

เสรีในทางการค้าการลงทุนด้วย กล่าวคือหลักการแข่งขันโดยเสรีในทางการค้า การลงทุนอย่างเป็นธรรม ได้แก่การแข่งขันโดยปราศจากการผูกขาดทางการค้าการลงทุนและธุรกิจ แต่จะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเพื่อประโยชน์ของความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งการจำกัดเสรีภาพในการแข่งขันโดยเสรี อย่างเป็นทางการนั้น จะจำกัดได้เฉพาะที่กฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อเป็นการรักษาความมั่นคงของรัฐความปลอดภัย ความสงบ ความเรียบร้อย การรักษา การป้องกันชาติบ้านเมือง กล่าวคือ ความสงบเรียบร้อยของประชาชนนั่นเอง

1) สิทธิเสรีภาพในการประกอบธุรกิจตามหลักสากล

หลักการสิทธิเสรีภาพนั้น การใช้ สิทธิและเสรีภาพจะต้องไม่ไปละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นด้วย ซึ่งสิทธิเสรีภาพในการประกอบธุรกิจนั้น มีหลักว่า บุคคลมีเสรีภาพในการประกอบธุรกิจโดยเสรี รัฐจะเข้าไปแทรกแซงการประกอบธุรกิจของเอกชน ไม่ได้ เว้นแต่ การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะทำไปเพื่อประโยชน์ของการรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

2) สิทธิเสรีภาพในการประกอบธุรกิจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ถือเป็นกฎหมายสูงสุด ของประเทศไทย ซึ่งรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยอยู่ในหมวด 3 เพื่อเป็นการคุ้มครองและกำหนด สิทธิเสรีภาพขั้นมูลฐานของราษฎร ซึ่งรัฐธรรมนูญมาตรา 40 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ โดยมาตรา 4 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ การจำกัดเสรีภาพจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ การแข่งขันอย่างเป็นธรรม การป้องกันหรือขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดระเบียบการประกอบอาชีพเพื่งเท่าที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น การตรากฎหมายเพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพตามวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติหรือก้าวก่ายการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา”

จากบทบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าภาครัฐ ได้ให้สิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชนในการเลือกประกอบอาชีพ ดังนั้นไม่ว่าผู้ใดจะประกอบธุรกิจประเภทใดก็ได้หากธุรกิจนั้น ไม่มี กฎหมายบัญญัติต้องห้ามไว้ชัดเจน และการประกอบธุรกิจนั้นจะต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดด้วย

การที่รัฐจะเข้ามาจำกัดสิทธิเสรีภาพในการประกอบอาชีพ จะกระทำได้เมื่อมีบทบัญญัติกฎหมายโดยเฉพาะเพื่อการ ดังต่อไปนี้ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภคต่าง ๆ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน เพื่อการจัดระเบียบการประกอบอาชีพ เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อการผังเมือง เพื่อการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม เพื่อสวัสดิภาพของประชาชน เพื่อขจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขันในเรื่องการประกอบอาชีพ

2.1.2 แนวคิดในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

2.1.2.1 สถานการณ์และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่เป็นความท้าทายต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย³

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.2555-2559 ได้กล่าวถึง สถานการณ์และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่เป็นความท้าทายต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทยมาจากหลายประเด็นดังนี้

ประเด็นผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ความถดถอยของเศรษฐกิจโลก การปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจโลกแบบหลายศูนย์กลาง การขยายตัวของชีวอำนาจทางเศรษฐกิจใหม่ อาทิ บราซิล รัสเซียอินเดีย และจีน ส่งผลต่อการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่างๆ และการเปลี่ยนแปลงในตลาดการเงินของโลกที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุนสินค้าและบริการ การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี ส่งผลให้ประเทศไทยต้องพัฒนาการตลาดท่องเที่ยวเชิงรุกและเตรียมความพร้อมต่อการผันผวนของค่าเงิน รวมทั้งจะต้องพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ ปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ

ประเด็นผลกระทบด้านสังคม การให้ความสนใจกับชุมชน มรดกทางวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรผู้สูงอายุ ส่งผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องปลอดภัย สะอาด มีการรักษาสภาพแวดล้อม และใช้สื่อสารสนเทศในการท่องเที่ยวมากขึ้น รูปแบบของการท่องเที่ยวจึงมีแนวโน้มท่องเที่ยวแบบอิสระสนใจการท่องเที่ยวเฉพาะทาง เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health and Wellness Tourism) การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Tourism) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) เป็นต้น

³ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2559). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.2555-2559*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://thai.tourismthailand.org>. [2559, 11 พฤศจิกายน].

ประเด็นผลกระทบด้านทรัพยากรธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งผลให้สถานการณ์และแนวโน้มความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทวีความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะปัญหามลพิษ อุณหภูมิโลกที่ร้อนขึ้น การกัดเซาะของชายฝั่ง ภาวะภัยแล้ง และน้ำท่วม ส่งผลต่อความมั่นคงและบรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่ง ประเทศไทยได้เข้าร่วมลงนามและเป็นภาคีในกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC) รวมทั้งได้ร่วมลงนามรับรองพิธีสารโตเกียวร่วมรับผิดชอบการดำเนินการด้านการเปลี่ยนสภาพอากาศ

ประเด็นการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด ส่งผลให้ภาคการท่องเที่ยวต้องปรับเตรียมความพร้อมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยต้องบริหารจัดการความรู้ อย่างเป็นระบบ รวมทั้งประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ การทวิสมรรถนะเทคโนโลยีด้านการบินและการขยายตัวของกิจการสายการบิน ต้นทุนต่ำ ส่งเสริมให้เกิดการเดินทางบ่อยขึ้นและระยะเวลาในการพำนักของนักท่องเที่ยวแต่ละครั้งสั้นลง

ประเด็นในด้านภาพลักษณ์ และความเชื่อมั่น ซึ่งในระยะ 4-5 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบปัญหาภาวะวิกฤติต่างๆ ทั้ง โดยเฉพาะปัญหาการเมืองภายในประเทศ การแพร่ระบาดของโรค ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ปัญหาจากอุทกภัยและวาตภัย ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว ความปลอดภัยและปัญหาการก่อการร้ายใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวต่อประเทศไทย เป็นเหตุให้นักท่องเที่ยวกลุ่มตลาดหลักเปลี่ยนจุดหมายไปยังแหล่งท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นๆ ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อจำนวนและรายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศ

2.1.2.2 สถานการณ์การท่องเที่ยวโลก⁴

1) โครงสร้างการตลาดและแนวโน้มการท่องเที่ยวโลก ได้แก่

การเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยว องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : UNWTO) ได้พยากรณ์ว่าเมื่อถึงปี พ.ศ.2563 จะมีนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศจำนวน 1,600 ล้านคน ภูมิภาคที่มีแนวโน้มเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม คือ ภูมิภาคเอเชียตะวันออก และแปซิฟิก และกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นจุดหมายการ

⁴เรื่องเดียวกัน. หน้า 6-8.

ท่องเที่ยวแห่งใหม่ที่มีผู้นิยมเดินทางเข้ามาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีนักท่องเที่ยวเป็น 1 ใน 3 ของนักท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการตลาด กลุ่มประเทศ BRIC (บราซิล รัสเซีย อินเดีย และจีน) มีรายได้เพิ่มขึ้น และมีศักยภาพในการส่งออกนักท่องเที่ยวในอนาคต UNWTO คาดว่า ในปี พ.ศ.2563 สาธารณรัฐประชาชนจีนจะเป็นตลาดส่งออกและนำเข้านักท่องเที่ยวใหญ่ที่สุดในโลกโดยมีนักท่องเที่ยว 100-120 ล้านคน/ปี

การแข่งขันด้านการท่องเที่ยวสูงขึ้น การทวีปบทบาทสำคัญของตลาดเกิดใหม่ซึ่งตลาดเหล่านี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในทวีปเอเชีย ทั้งตลาดที่มีขนาดใหญ่ เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐอินเดีย และตลาดขนาดกลางถึงขนาดเล็กเช่นกลุ่มประเทศที่อยู่ในเอเชียใต้กลุ่มประเทศในตะวันออกกลางกลุ่มประเทศที่อยู่ในเอเชียกลาง เป็นต้น หลายประเทศจึงมีการลงทุนด้านการท่องเที่ยว การโฆษณาประชาสัมพันธ์การกำหนดกลยุทธ์ และการใช้นโยบายปกป้องคนของตนให้เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศเพื่อแข่งขันตลาดในเวทีโลก

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร โลกอัตราการเพิ่มของประชากรโลกอยู่ที่ระดับ 1.11 ในปัจจุบัน จะลดลงเป็นระดับ 0.86 ในช่วงปี 2563-2568 โดยประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำของโลกเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ประเทศญี่ปุ่น สหพันธ์รัฐรัสเซีย มีอัตราเพิ่มของประชากรคิดลบนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุจึงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความพร้อมในด้านเวลาและงบประมาณ สนใจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวแบบพำนักรถ และต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐาน

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การช่วงชิงตลาดการท่องเที่ยว ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ความรู้ สาระ และสารสนเทศ กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความแตกต่างและสร้างคุณค่าของสินค้าในอนาคตรูปแบบของ E-commerce และ E-business จะมีความสำคัญและซับซ้อนมากขึ้นในทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวรุ่นใหม่มีแนวโน้มที่จะใช้ข้อมูลท่องเที่ยวผ่านอินเทอร์เน็ตเพื่อทำการสืบค้นและเปรียบเทียบราคามากขึ้น คาดการณ์ว่ามีประชากรโลกกว่า 1.5 พันล้านคน ท่องอยู่บนโลกอินเทอร์เน็ต และเกือบ 600 ล้านคน ที่ผันตนมาเป็นสมาชิกในสังคม Online บทบาทของอินเทอร์เน็ตซึ่งแต่เดิมทำหน้าที่เพียงให้ข้อมูล เพื่อป้อนข่าวสารด้านเดียว ได้กลายมาเป็นช่องทางใหม่ในการแพร่กระจายข่าว การให้ข้อมูล และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว ช่องทางการขายทางอินเทอร์เน็ตกำลังได้รับความนิยม

2) วิฤตและความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวโลกมีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากการก่อการร้ายระหว่างประเทศ การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติมีแนวโน้มขยายตัวทั่วโลกและรุนแรงมีรูปแบบและ โครงข่ายที่ซับซ้อนมากขึ้น โดยใช้ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและการคมนาคมเป็นปัจจัยสนับสนุน

การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศโลก ผลกระทบจากสภาวะ โลกร้อนเริ่มแสดงให้เห็นชัดเจนจากภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรง ครอบคลุมไปทุกภูมิภาค เห็นได้จาก ความรุนแรงของภัยพิบัติต่างๆ เช่น พายุ น้ำท่วม ภัยแล้ง แผ่นดินไหวภูเขาไฟระเบิดสึนามิ

ความเสี่ยงของโรคระบาด ความรุนแรงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แม้ว่าในหลายกรณีจะมีอัตราการเสียชีวิตต่ำก็ตามแต่โรคระบาดที่เกิดจากไวรัสสายพันธุ์ใหม่ๆที่เกิดขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวมีความกังวลและรู้สึกไม่ปลอดภัย

สภาวะเศรษฐกิจโลก ความไม่แน่นอนของสภาวะเศรษฐกิจโลกอาจส่งผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวในอนาคต

3) การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

พฤติกรรมผู้บริโภคปรับเปลี่ยนไปตามสภาพเศรษฐกิจ ผลกระทบจากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำส่งผลให้นักท่องเที่ยวใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยวอย่างระมัดระวัง โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าเงินมากขึ้น

นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางท่องเที่ยวระยะใกล้ โดยอาจเลือกเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศหรือภายในภูมิภาคเดียวกันมากขึ้น

นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มสนใจการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย (Adventure Tourism) การท่องเที่ยวเชิงศาสนา (Spiritual Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ (MICE) และการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) เป็นต้น

กระแสของความสนใจและใส่ใจในสุขภาพ และการออกกำลังกาย ทำให้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) และการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) มีแนวโน้มได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว

2.1.2.3 สถานการณ์การท่องเที่ยวไทย^๑

1) แนวโน้มด้านการท่องเที่ยวของไทย

ประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาวิกฤตและความเสี่ยงด้านการท่องเที่ยวในช่วงระยะเวลา 4-5 ปี ที่ผ่านมาประเทศไทยต้องประสบกับภาวะวิกฤตต่างๆ ทั้งวิกฤตการณ์โรคซาร์ส (SARS) เหตุการณ์สึนามิ (Tsunami) การรัฐประหาร การเกิดวิกฤตราคาน้ำมัน โรคระบาดไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 เป็นเงื่อนไขข้อจำกัดในการรักษาตลาดเดิมและขยายตลาดใหม่ โดยผลกระทบจากวิกฤตในแต่ละครั้ง ได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวอย่างเด่นชัด ส่งผลให้นักท่องเที่ยวลดลง

สถานการณ์ทางการเมืองยังคงส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว สถานการณ์ทางการเมืองที่ยังไม่นิ่ง ไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะเกิดความรุนแรงหรือไม่ ทำให้สถานการณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทยในช่วงระยะเวลาต่อไปมีความท้าทายมากขึ้น สถานการณ์ทางการเมืองได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อจำนวนนักท่องเที่ยว และภาพลักษณ์ของประเทศ

จำนวนนักท่องเที่ยว รายได้ ค่าใช้จ่าย และวันพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา แม้ประเทศไทยจะประสบกับปัญหาและวิกฤตด้านการท่องเที่ยวซึ่งส่งผลกระทบต่อจำนวนและรายได้ของนักท่องเที่ยวในช่วงวิกฤต และหลังเกิดวิกฤต แต่ก็พบว่าภายหลังจากวิกฤตผ่านพ้นไปอัตราการเติบโตจะกลับไปอยู่ในระดับเดิม

นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกและยุโรปเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวหลักของประเทศไทย นักท่องเที่ยวต่างชาติกว่าครึ่งหนึ่ง เป็นนักท่องเที่ยวจากกลุ่มเอเชียตะวันออกโดยประเทศมาเลเซีย ประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐประชาชนจีนและสาธารณรัฐเกาหลีเป็นกลุ่มที่มาท่องเที่ยวในไทยมากที่สุด สำหรับนักท่องเที่ยวจากทวีปยุโรป มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 27 ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติทั้งหมด โดยนักท่องเที่ยวจากสหราชอาณาจักร สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ราชอาณาจักรสวีเดน และสหพันธรัฐรัสเซีย มาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากที่สุด

กลุ่มธุรกิจโรงแรมและภัตตาคารมีบทบาทสำคัญในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย และมีส่วนสร้างมูลค่าให้ธุรกิจอื่นๆ เช่น เฟอร์นิเจอร์ อาหาร สมุนไพร ธุรกิจสปา

^๑กรมการท่องเที่ยว. (2559). *สถิตินักท่องเที่ยว*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.tourism.go.th>.

สุขภาพอนามัยการค้าของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมืองบริการด้าน โลจิสติกส์ และการจ้างงานใน ระดับต่างๆ เป็นต้น

ระบบโลจิสติกส์และการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว จะทวีความสำคัญมากขึ้น โดยประเทศไทยมีความพร้อมในด้าน โครงสร้างพื้นฐานในระดับหนึ่งแต่ยังมีขีดความสามารถด้านการขนส่งต่ำกว่าสาธารณรัฐสิงคโปร์ ประเทศมาเลเซีย และสาธารณรัฐอินเดีย การท่องเที่ยวไทยมีแนวโน้มได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของ ภูมิอากาศโลก ความเสี่ยงเกิดจากปัจจัยต่างๆ เช่น น้ำท่วมฉับพลัน น้ำท่วมขัง การกัดเซาะ ไฟป่า ระบบนิเวศ และโรคระบาด โดยคาดการณ์ว่าใน พ.ศ.2563 การท่องเที่ยวทางทะเลบริเวณชายฝั่ง อันดามัน จะได้รับประโยชน์จากการมีฤดูฝนสั้นขึ้น ซึ่งทำให้ดำเนินกิจกรรมกลางแจ้งได้ยาวนาน ขึ้นถึง 4 สัปดาห์⁶

มีการกระจายอำนาจและเปิด โอกาสให้ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมใน การบริหารจัดการมากขึ้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ให้สิทธิชุมชนในการ อนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการการบำรุงรักษาและการใช้ประ โยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการแหล่ง ท่องเที่ยว

2) ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว⁷

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว การเปรียบเทียบศักยภาพด้านการท่องเที่ยว 124 ประเทศ ของ World Economic Forum พบว่า ประเทศไทยมีอันดับที่ดีขึ้น แม้ต้องเผชิญกับ ความเสี่ยงและวิกฤตในหลายด้าน ในปี 2552 ขยับขึ้นมาอยู่ในอันดับที่ 39 ของ โลก โดยประเทศไทยเป็นที่ยอมรับเรื่องการท่องเที่ยวในด้านทรัพยากรมนุษย์ ธรรมชาติและวัฒนธรรมความ คุ่มค่าด้านราคา และความดึงดูดใจให้เดินทางมาท่องเที่ยว

⁶กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2552). *โครงการศึกษาเพื่อประเมินผลกระทบของการเปลี่ยนแปลง ภูมิอากาศในขนาดต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทย*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา. หน้า 8.

⁷กรมการท่องเที่ยว. (2552). *ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: กรมการ ท่องเที่ยว. หน้า 21.

3) ประเทศไทยมีความได้เปรียบด้านการท่องเที่ยว มีทรัพยากรพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวหลากหลาย กระจายอยู่ในทุกจังหวัด และมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งมีความสวยงามติดระดับโลก มีเอกลักษณ์ต่างจากภูมิภาคอื่น ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงอุตสาหกรรมที่สนับสนุนเชื่อมโยง และยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพพร้อมที่จะพัฒนาอีกจำนวนมาก

อย่างไรก็ตาม ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว อาจกลายเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลให้ความได้เปรียบของไทยลดลง จากการขยายตัวของการท่องเที่ยวโดยที่เน้นปริมาณนักท่องเที่ยวหรือการแสวงหารายได้จากการท่องเที่ยว ในขณะที่การรองรับขยายไปไม่ทัน ไม่มีการเตรียมความพร้อมในการรองรับขีดความสามารถของนักท่องเที่ยว ทำให้แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งเกิดความเสื่อมโทรม จากการสำรวจสถานภาพของแหล่งท่องเที่ยว 2,154 แห่ง โดยจำแนกตามมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว พบว่ามีแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมที่ต้องเร่งพัฒนาอย่างเร่งด่วน จำนวน 138 แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 50 แห่ง รองลงมาคือแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ 38 แห่ง และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม 21 แห่ง

2.1.2.4 ความสำคัญ องค์ประกอบ และหลักการของการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแม้ว่าจะไม่ใช่สิ่งจำเป็นพื้นฐานหรือปัจจัย 4 ของการดำรงชีวิต แต่ก็เป็นเรื่องของการพักผ่อนหย่อนใจ เป็นนันทนาการ เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาในการเสริมคุณภาพชีวิตเพราะการท่องเที่ยวถือเป็นการผ่อนคลายความเครียดพร้อมๆ กับได้ประสบการณ์ที่แปลกใหม่ได้เห็นความสวยงาม ได้สัมผัสกับวิถีการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไปจากที่เคยได้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น และได้สร้างความสัมพันธ์กับคนต่างถิ่นด้วย สำหรับประเทศไทยเรานั้นถือได้ว่ามีศักยภาพในการท่องเที่ยวสูง เพราะมีแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เข้าไปสัมผัส ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวมีทั้งแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resource) และแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นศิลปวัฒนธรรม (Cultural Resource) ที่มีคุณค่าทางโบราณคดีและศิลปะ ซึ่งกระจายตัวอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ จากที่ได้กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

1) ความสำคัญของการท่องเที่ยว⁹

ด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวทำให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศเป็นจำนวนมาก รายได้ที่ได้มาในรูปแบบเงินตราทั้งในประเทศและต่างประเทศจากการท่องเที่ยวมีส่วนช่วยในการสร้างเสถียรภาพให้ดุลภาพของการชำระหนี้ รายได้จากการท่องเที่ยวจะกระจายไปสู่ประชากรอย่างกว้างขวางอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดการจ้างงาน การท่องเที่ยวกระตุ้นให้เกิดการผลิตและนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เมื่อมีการใช้จ่ายเกิดขึ้นครั้งหนึ่งในระบบเศรษฐกิจจะก่อให้เกิดการใช้จ่ายต่อ ๆ กันไปอีกหลายรอบ เพราะเมื่อมีการใช้จ่ายเกิดขึ้นครั้งหนึ่งจะก่อให้เกิดรายได้แก่คนบางกลุ่มหรือกิจกรรมบางประเภท บุคคลหรือกิจกรรมที่ได้รับรายได้นี้จะนำรายได้ส่วนหนึ่งใช้จ่ายต่อไปเรื่อย ๆ

ด้านสังคม การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่อื่น ได้มีโอกาสพบปะหรือทำกิจกรรมร่วมกันมีส่วนช่วยเสริมสร้างสัมพันธไมตรีและความเข้าใจอันดีต่อกัน ก็จะเป็นการลดช่องว่างทางสังคมของประชากรได้เป็นอย่างดี ความสงบสุขย่อมเกิดขึ้นในสังคม การท่องเที่ยวมีส่วนในการส่งเสริมความสัมพันธ์ของมนุษยชาติ ก่อให้เกิดสันติภาพ ความเป็นมิตรไมตรี และความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าของบ้านและผู้มาเยือน การท่องเที่ยวช่วยขจัดปัญหาความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบท ช่วยขจัดปัญหาการล้นไหลและการเคลื่อนย้ายเข้ามาหางานทำในเมืองของประชาชนชนบท

ด้านการสนับสนุน พื้นฟูอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี การสนับสนุนพื้นฟูอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของชาติ ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ชาติไทยเป็นชาติเก่าแก่ที่มีมรดกทางวัฒนธรรมเป็นของตนเองมานาน เป็นความภูมิใจและความหวงแหน การฟื้นฟูเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจึงเป็นการรักษาสิ่งดีงามเหล่านี้ไว้เพื่ออนุชนรุ่นหลังด้วย ดังจะเห็นได้จากงานฟื้นฟูประเพณีต่าง ๆ ให้มีรูปแบบที่เหมาะสมมากขึ้น โดยคงรักษาจุดมุ่งหมายเดิมไว้ เช่น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง ประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นต้น

ด้านสุขภาพ การที่ได้มีโอกาสเดินทางพักผ่อนตามความพึงพอใจไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวธรรมชาติอันงดงาม การไปยิมนกตกปลา หรือการได้เที่ยวชมความ

⁹การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2559). *การดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยว*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

เจริญก้าวหน้าของเมืองใหญ่ ๆ ได้พบเห็นสิ่งที่ยังไม่เคยได้เรียนรู้มาก่อน ย่อมทำให้เกิดความเบิกบาน ความสบายใจจะช่วยบรรเทาความเหน็ดเหนื่อยเคร่งเครียดจากการทำงานได้ เป็นผลให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีขึ้น

ด้านการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น เมื่อเกิดการท่องเที่ยวไปยังส่วนต่าง ๆ ของประเทศไปยังชนบทที่ห่างไกล ไปยังป่าเขา แม่น้ำลำธารก็จะเป็นการกระตุ้นให้เกิดการรักษาสิ่งแวดล้อมเหล่านั้น ทำให้เกิดการปรับปรุงสภาพแวดล้อม ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนร่วมมือกันในการรักษาสภาพต่างๆ ไว้ไม่ให้ถูกทำลายด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวก็จะเป็นการกระตุ้นให้เกิดการปรับปรุงรักษาสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้ดีขึ้น

กล่าวโดยสรุป การท่องเที่ยวถือเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญยิ่งทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม ก่อให้เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้ ตลอดจนเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าของบ้านและผู้มาเยือน อีกทั้งเป็นการสนับสนุนให้มีการฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไปในตัว นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังเป็นผลดีต่อสุขภาพ และเป็นการกระตุ้นให้เกิดการรักษาสิ่งแวดล้อมด้วย

2) องค์ประกอบของการท่องเที่ยว⁹

องค์ประกอบหลักที่สำคัญในระบบการท่องเที่ยวจำแนกได้เป็น 5 องค์ประกอบ ดังนี้

ทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวและเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทางไปเยือนหรือไปท่องเที่ยว ทั้งนี้ อาจแบ่งทรัพยากรการท่องเที่ยว ออกเป็น 2 ประเภท คือ

ประเภทแรก ทรัพยากรทางธรรมชาติ (Natural Tourism Resource) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความงามตามธรรมชาติซึ่งสามารถดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น ภูเขาป่าไม้ น้ำพุร้อน ถ้ำ น้ำตก ชายทะเล หาดทราย ทะเลสาบ เกาะ แก่ง เขื่อน อ่างเก็บน้ำ แหล่งน้ำจืด เป็นต้น บางแห่งได้รับการจัดให้เป็นสวนรุกขชาติ สวนพฤกษศาสตร์ วนอุทยาน อุทยานแห่งชาติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า สวนสัตว์เปิด เป็นต้น

⁹เรื่องเดียวกัน.

ประเภทที่สอง ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man - Made Tourism Resource) นับเป็นมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) เป็นผลงานที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ ที่อนุชนรุ่นหลังบังเกิดความหวงแหนและปฏิบัติสืบสานต่อไป ทั้งนี้ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น แบ่งออก 3 ชนิด ได้แก่

ชนิดแรก แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ (Historical Tourism Resource) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นตามประสงค์หรือประโยชน์ของมนุษย์เอง ทั้งที่เป็นมรดกในอดีตและได้สร้างเสริมในปัจจุบัน แต่มีผลดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น พระราชวัง ศาสนสถาน แหล่งโบราณคดีก่อนประวัติศาสตร์ ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑ์ กำแพงเมืองคูเมือง อุทยานประวัติศาสตร์ อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถาน เป็นต้น

ชนิดที่สอง แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต (Culture and Rural Way of Life) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นในรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมซึ่งปฏิบัติยึดถือสืบทอดต่อกันมา เช่น ประเพณีในรอบปี ทั้งประเพณีในราชสำนัก (พระราชพิธีต่างๆ) ประเพณีไทย ประเพณีท้องถิ่น ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อที่เกี่ยวกับศาสนา เช่น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีเข้าพรรษา ประเพณีกินเจ หรือประเพณีถือศีล อดอาหารงานทำบุญ ขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับบุคคล เช่น พิธีโกนจุก พิธีแต่งงาน พิธีบวชและพิธีศพ เป็นต้นนอกจากนี้ ยังมีวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น ได้แก่ การสร้างบ้านเรือน ชุดแต่งกายอาหารประจำถิ่น การประดิษฐ์ของใช้เพื่อการดำรงชีวิต ภาษาพูดในท้องถิ่น และวรรณคดีพื้นบ้าน เป็นต้น หมู่บ้านที่มีวิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์เฉพาะนับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ อาทิ หมู่บ้านทอผ้า หมู่บ้านทำร่มหมู่บ้านช้าง รวมถึงตลาดนัด ตลาดน้ำ เป็นต้น

ชนิดที่สาม แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการและบันเทิง (Recreation Attraction) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อการพักผ่อนที่ให้ความรื่นรมย์ บันเทิง เช่น สวนสัตว์สวนสนุก สวนน้ำ ศูนย์วัฒนธรรม ศูนย์การแสดงศิลปะสมัยใหม่ แหล่งบันเทิง ศูนย์การค้าศูนย์การประชุม เป็นต้น

การบริการการท่องเที่ยว การบริการการท่องเที่ยว (Tourism Service) หมายถึง การให้บริการเพื่อการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่หรือกิจกรรมที่มีผลเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้น ๆ เป็นการใช้ความสะดวกระหว่างการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะบริการการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่บริการขนส่งภายในแหล่งท่องเที่ยว บริการที่พักแรม บริการอาหารและบันเทิง บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์รวมถึงบริการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

อย่างไรก็ดี ความไม่ปลอดภัยอาจเกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวได้ตลอดเวลา ซึ่งภัยต่าง ๆ เหล่านี้ อาจเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว จึงควรมีมาตรการในการสร้างความปลอดภัยอย่างจริงจัง และเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวซึ่งถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริการการท่องเที่ยว

การตลาดการท่องเที่ยว การที่จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว นั้น จะต้องมีการตลาดการท่องเที่ยวในการชักนำให้เข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งการตลาดการท่องเที่ยว หมายถึง ความพยายามที่จะทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของตนและใช้สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้น โดยการตลาดการท่องเที่ยวทำได้ 2 วิธี

วิธีแรก การให้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว หมายถึง การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ทางการท่องเที่ยว เช่น ทรัพยากรการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว และการบริการการท่องเที่ยว เป็นต้น

วิธีที่สอง การโฆษณาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว หมายถึง การสื่อข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวไปยังนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายโดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ จดหมาย เป็นต้น

รูปแบบการท่องเที่ยว

รูปแบบแรก การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวไปในสถานที่ที่เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติสังคมหรือชุมชนตามธรรมชาติ เพื่อชื่นชมและเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมสังคม ปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การเดินป่า การดำน้ำ การศึกษาวิถีชีวิต เป็นต้น

รูปแบบที่สอง การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ชุมชนเกษตรกรรมสวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และสัตว์เลี้ยง แหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่างๆ สถานที่ราชการ ตลอดจนสถาบันการศึกษาที่มีงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตรที่ทันสมัย ฯลฯ เพื่อชื่นชมความสวยงามความสำเร็จและเพลิดเพลินในกิจกรรมทางการเกษตรในลักษณะต่าง ๆ ได้ความรู้ ได้ประสบการณ์ใหม่ ๆ บนพื้นฐานความรับผิดชอบ และมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่นั้น

รูปแบบที่สาม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือ การท่องเที่ยวเพื่อชมสิ่งที่แสดงความเป็นวัฒนธรรม เช่น ปราสาท พระราชวัง วัด

โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณี วิธีการดำเนินชีวิตศิลปะทุกแขนง และสิ่งต่าง ๆ ที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองที่มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การดำเนินชีวิตของบุคคลในแต่ละยุคสมัย นักท่องเที่ยวจะได้รับทราบประวัติความเป็นมา ความเชื่อ มุมมองความคิด ความศรัทธา ความนิยมของบุคคลในอดีตที่ถ่ายทอดมาถึงคนรุ่นปัจจุบันผ่านสิ่งเหล่านี้

ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากมาย การท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ที่กำลังเป็นที่นิยม คือ “โฮมสเตย์” นักท่องเที่ยวจะได้เข้าไปพักอาศัยกับชาวบ้านในชุมชน และดำเนินชีวิตเช่นเดียวกับชาวบ้าน

รูปแบบที่สี่ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในประเทศไทยมี 2 ประเภท ได้แก่

ประเภทแรก การท่องเที่ยวเชิงบำบัดรักษาสุขภาพ (Health Healing) เป็นการท่องเที่ยวที่ผนวกโปรแกรมการทำกิจกรรมบำบัดหรือฟื้นฟูโรค

ประเภทที่สอง การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion) เป็นการท่องเที่ยวไปในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ และพักในโรงแรมหรือรีสอร์ท หรือศูนย์สุขภาพร่วมทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพที่สถานทีนั้น ๆ จัดขึ้น เช่น การนวดแผนไทย บริการอาบน้ำแร่ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของนักท่องเที่ยวที่จะเลือกหรือมีเหตุจูงใจที่จะไปท่องเที่ยว

หลักการดำเนินการด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ในการดำเนินการด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว หลักการดำเนินการที่สำคัญมี 5 ประการดังนี้

ประการแรก เร่งพัฒนา บุรณะ ฟื้นฟูมรดก และสินทรัพย์ทางวัฒนธรรม ทั้งในเขตเมืองและนอกเมืองเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวใหม่ สร้างแหล่งจำหน่ายซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยว โดยส่งเสริมบทบาทเอกชนร่วมกับชุมชนในการรักษาแหล่งท่องเที่ยวและวิถีชีวิตให้อยู่ในสภาพเดิมอย่างต่อเนื่อง

ประการที่สอง เพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม โดยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น ทั้งในรูปแบบการจัดสหกรณ์การท่องเที่ยวและการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว

ประการที่สาม เพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัย และป้องกันการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว รวมทั้งเร่งรัดการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของนักท่องเที่ยวอย่างจริงจัง

ประการที่สี่ เร่งฟื้นฟูความร่วมมือกับท้องถิ่นอื่นๆ โดยรอบ ทั้งทางด้านการตลาดการลงทุนและการจัดอุปสรรคในการท่องเที่ยว

ประการที่ห้า บริหารการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุก โดยสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชน ตลอดจนพัฒนาคุณภาพการบริการการท่องเที่ยว รวมทั้งการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของท้องถิ่นในรูปแบบที่หลากหลาย

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อชุมชนทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมคือ เกิดการสร้างงานพัฒนาอาชีพที่เกี่ยวข้อง มีแหล่งรายได้ใหม่ ระบบสาธารณสุขภาคใต้ได้รับการพัฒนาหรือปรับปรุงเนื่องจากระบบการท่องเที่ยว และมีความก้าวหน้าทางสาธารณสุข ปลอดภัยจากโรคภัย แต่ในขณะเดียวกันชุมชนจะได้รับผลกระทบด้านลบด้วย เช่น ชุมชนที่เติบโตเร็วเกินไป โครงสร้างของชุมชนอาจเปลี่ยนแปลงไป วัฒนธรรมเดิมและวิถีชีวิตของชุมชนถูกกลืนไปกับอิทธิพลของวัฒนธรรมจากภายนอก ที่ผ่านมาชุมชนแทบไม่ได้รับประโยชน์ที่แท้จริงจากการท่องเที่ยว เนื่องจากผู้มีโอกาสมากกว่าได้แสวงหาผลประโยชน์จากชุมชนและทรัพยากร โดยให้ประโยชน์ต่อชุมชนเพียงเล็กน้อยและสร้างผลกระทบทางลบไว้มาก การลดผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชน การสร้างโอกาสและประโยชน์ที่แท้จริงแก่ชุมชนและท้องถิ่นจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อชุมชนมีโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวเท่านั้น ดังนั้นการมีส่วนร่วมของชุมชนจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดองค์ประกอบหนึ่งของการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนสำคัญในการกำกับดูแล ควบคุมการท่องเที่ยวให้มากขึ้น และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี เนื่องจากเป็นเจ้าของท้องถิ่นเกิดความรักและหวงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ช่วยกันดูแลความสะอาดเรียบร้อย ความร่มรื่นของท้องถิ่น รวมทั้งมีส่วนร่วมในการดูแลความสงบเรียบร้อยความปลอดภัย และชุมชนสามารถให้บริการและให้ข้อมูลด้านความเป็นอยู่และวัฒนธรรมกับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนควรต้องมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น คือ กระจายรายได้ ยกระดับคุณภาพชีวิต ได้รับผลตอบแทนมา

บำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว และสามารถควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพมีการรักษาระบบนิเวศที่ยั่งยืน สังคมมีการพัฒนาอย่างเหมาะสม มีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นด้วยการพัฒนาของท้องถิ่นเอง

2.1.2.5 มาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว¹⁰

มาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวกำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดมาตรฐานออกเป็น 3 ด้าน ก่อนที่จะศึกษาในแต่ละด้านต้องมาทำความเข้าใจคำว่า “มาตรฐาน” ก่อนว่ามีนัยยะสำคัญทางกฎหมายอย่างไร

“มาตรฐาน”¹¹ หมายถึง สิ่งที่ดีเอาเป็นเกณฑ์ที่รับรองกันทั่วไป เช่น เวลามาตรฐานกรีนิช สิ่งที่ดีเอาเป็นเกณฑ์สำหรับเทียบกำหนดทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เช่น มาตรฐานอุตสาหกรรม หนังสือนี้ยังไม่เข้ามาตรฐาน

“มาตรฐาน”¹² หมายถึง สิ่งที่ดีเป็นหลักสำหรับเทียบกำหนด

“มาตรฐาน” (Standard) ¹³ หมายถึง เอกสารที่จัดทำขึ้นจากการเห็นพ้องต้องกัน และได้รับความเห็นชอบจากองค์กรอันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป เอกสารดังกล่าววางกฎระเบียบแนวทางปฏิบัติหรือลักษณะเฉพาะแห่งกิจกรรม หรือผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อให้เป็นหลักเกณฑ์ใช้กันทั่วไปจนเป็นปกติวิสัย โดยมุ่งให้บรรลุถึงความสำเร็จสูงสุดตามข้อกำหนดที่วางไว้

สรุป “มาตรฐาน” หมายถึง สิ่งที่ดีเอาเป็นเกณฑ์ที่รับรองกันทั่วไป ถือเป็นหลักสำหรับเทียบกำหนด ทำขึ้นจากการเห็นพ้องต้องกัน และได้รับความเห็นชอบจากองค์กรอันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป โดยการวางกฎระเบียบแนวทางปฏิบัติหรือลักษณะเฉพาะแห่งกิจกรรม

¹⁰กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2559). *มาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.dla.go.th>. [2559, 11 พฤศจิกายน].

¹¹พจนานุกรมแปลไทย-ไทย ราชบัณฑิตยสถาน. (2560). *มาตรฐาน*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://dictionary.sanook.com/search/dict-th-th-royal-institute>. [2560, 10 มีนาคม].

¹²พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2545.

¹³กองส่งเสริมและพัฒนาด้านการมาตรฐานสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. (2560). *มาตรฐานข้อมูลทั่วไป*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://app.tisi.go.th>. [2560, 10 มีนาคม].

หรือผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อให้เป็นหลักเกณฑ์ใช้กันทั่วไป โดยมุ่งให้บรรลุถึงความสำเร็จสูงสุดตามข้อกำหนดที่วางไว้

“มาตรฐาน” มีความสำคัญทางกฎหมาย คือ เป็นกฎ ระเบียบ แนวทางการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยของสังคม ผูกพันบุคคลหรือองค์กรที่ยอมรับมาตรฐานนั้น ถ้าไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานจะทำให้ไม่บรรลุผลตามที่ได้วางไว้ หากเป็นมาตรฐานบังคับถ้าไม่ปฏิบัติตามก็จะมิบทลงโทษ จำคุก หรือปรับ เป็นต้น แต่ถ้าเป็นมาตรฐานสมัครใจ จะไม่มีบทลงโทษ ซึ่งเป็นเรื่องแบ่งกันระหว่างภาคเอกชนที่จะกำหนดมาตรฐานเพื่อประชาสัมพันธ์ให้องค์กรมีความน่าเชื่อถือหรือมีคุณภาพกว่าองค์กรอื่นๆ ถ้าหากไม่ปฏิบัติตามอาจจะมิบทลงโทษ โดยการหนังสือแจ้งเตือนให้ปฏิบัติตาม เป็นต้น อนึ่ง ฝ่ายที่กำหนดมาตรฐานนั้นอาจจะเป็นรัฐบาลหรือเอกชน โดยจะกำหนดมาตรฐานแบบบังคับหรือแบบสมัครใจ

“ตัวชี้วัด”¹⁴ หมายถึง ตัวชี้วัด (Key Performance Indicators) เป็นดัชนีชี้วัดหรือหน่วยวัดความสำเร็จของการปฏิบัติงานที่ถูกกำหนดขึ้น โดยเป็นหน่วยวัดที่ควรมีผลเป็นตัวเลขที่นับได้จริง และต้องสื่อถึงเป้าหมายในการปฏิบัติงานสำคัญ ทั้งนี้เพื่อสร้างความชัดเจนในการกำหนด ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ มีความสำคัญ คือ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามประเมินผลเพื่อให้กิจกรรมนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนและเป้าหมาย ตัวชี้วัดที่ดีสามารถคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าได้ ทำให้สามารถแก้ปัญหาหรือวางแผนการปฏิบัติงานในอนาคต เพื่อให้การปฏิบัติงานต่อไปประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

มาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว 3 ด้าน ได้แก่

ด้านแรก มาตรฐานด้านแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยว ได้แก่ สนับสนุนหรือจัดให้มีเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สนับสนุนหรือจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว สนับสนุนหรือจัดให้มีระบบดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว

ด้านที่สอง มาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ได้แก่ สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านความปลอดภัย สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการรถตาเคอร์และร้านอาหาร สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการสินค้าและของที่ระลึก สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการที่พักค้างแรมสำหรับนักท่องเที่ยว สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ สนับสนุน

¹⁴ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2560). *ตัวชี้วัด*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

หรือจัดให้มีบริการด้านบันเทิง และนันทนาการ สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านสารสนเทศ สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านขนส่ง

ด้านที่สาม มาตรฐานด้านการตลาดท่องเที่ยว ได้แก่ สนับสนุนหรือจัดให้มีการกำหนดแผนการตลาดท่องเที่ยว สนับสนุนหรือจัดให้มีการสร้างเส้นทางหรือกิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว สนับสนุนหรือจัดให้มีการโฆษณาไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยว

โดยมาตรฐานในแต่ละด้าน ได้กำหนดตัวชี้วัดเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน โดยตัวชี้วัดมี 2 ระดับ ได้แก่

ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน หมายถึง ตัวชี้วัดที่มีความสำคัญและเป็นภารกิจที่ตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการ

ตัวชี้วัดขั้นพัฒนา หมายถึง ตัวชี้วัดที่มีความสำคัญและเป็นภารกิจที่มีการพัฒนายกระดับการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น หรือก้าวหน้ามากกว่ามาตรฐานตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน และกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจจะทำหรือเลือกทำตามศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น ความพร้อมทางด้านงบประมาณ บุคลากร ฯลฯ

การสนับสนุนหรือจัดให้มี หมายถึง ในแต่ละมาตรฐานตัวชี้วัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสนับสนุนให้ผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการ ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจกำหนดมาตรฐานที่จะสนับสนุนภารกิจนั้นๆ เช่น ป้ายบอกทางที่ได้มาตรฐาน และการประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ของการท่องเที่ยว

ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน บทบาทของการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้ามากำหนดตัวชี้วัดตามมาตรฐานในเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยว จะไม่มีบทลงโทษมาตรการคุ้มครองทางกฎหมาย แต่หลักการของการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้มีกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เน้นด้านการบริการการท่องเที่ยว คือ พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2535¹⁵ เป็นพระราชบัญญัติที่มีเนื้อหาสำคัญใน 2 ประเด็นหลัก คือ เรื่องของธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ โดยภาพรวมของพระราชบัญญัตินี้มีเนื้อหาสำคัญในเรื่องต่างๆ ได้แก่ ธุรกิจนำเที่ยว มัคคุเทศก์ การควบคุม และบทกำหนดโทษ กล่าวคือ ด้านธุรกิจนำเที่ยวกล่าวถึงการประกอบ

¹⁵กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น . (2560). *ความสำคัญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหลักการของการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยว*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.dla.go.th>. [2560, 10 มีนาคม].

ธุรกิจนำเที่ยว โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต เกณฑ์การอนุญาต และไม่อนุญาตให้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว การปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยมาตรฐานการประกอบธุรกิจนำเที่ยว การโฆษณาการจัดบริการนำเที่ยว การให้บริการนำเที่ยว และการเพิกถอนใบอนุญาต ซึ่งรายละเอียดดังกล่าวผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวจะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ส่วนด้านมัคคุเทศก์ กล่าวถึงการขอรับใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ซึ่งกำหนดคุณสมบัติไว้อย่างชัดเจน รวมถึงสิ่งที่มัคคุเทศก์ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ การแต่งกาย มารยาท และความประพฤติของมัคคุเทศก์ นอกจากนี้ยังมีเรื่องของ การต่ออายุใบอนุญาต การสั่งพักใช้ใบอนุญาต และการเพิกถอนใบอนุญาต ในด้านการควบคุม ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้มอบให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) มีหน้าที่ควบคุมธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ โดยให้นายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ส่วนบทกำหนดโทษได้ระบุโทษกรณีของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์กระทำผิดตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ดังกล่าวข้างต้น และถ้าหากมีผู้เสียหายจากการประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์สามารถร้องเรียนไปที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และหากมีผู้ได้รับความเสียหายทางแพ่งก็สามารถไปฟ้องฐานละเมิดได้ หรือหากมีผู้ได้รับความเสียหายทางอาญาเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ก็สามารถร้องทุกข์ดำเนินคดี ตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2535 หมวด 7 บทกำหนดโทษ

2.1.2.6 การส่งเสริมการท่องเที่ยว¹⁶

การส่งเสริมท่องเที่ยว (Tourism Promotion) หมายถึงกระบวนการดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ทั้งกระบวนการขายโดยบุคคล (Personal Promotion) และไม่ใช่บุคคล (Non-Personal Selling) เข้าไปติดต่อเพื่อให้เกิดการซื้อขายสินค้าและบริการ โดยวัตถุประสงค์ที่ทำให้สินค้าและบริการเคลื่อนย้ายจากผู้ผลิต ไปยังผู้บริโภค ให้มากที่สุด รวดเร็วที่สุด และมีผลกำไรตามธุรกิจนั้นต้องการ

วัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

1) เพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยว และให้ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว

¹⁶ศศิกันต์ กุลวานิช. (2551). การส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน กรณีศึกษาชุมชนเมืองเทศบาลเมืองตะกั่วป่า อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. หน้า 20.

2) เพื่อเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าในประเทศ โดยเฉพาะในช่วง
ฤดูกาลท่องเที่ยว

3) เพื่อรักษาหรือเพิ่มส่วนครองตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Market Share)

4) เพื่อเพิ่มพูนการระลึกถึง จดจำ การยอมรับ และความเชื่อถือด้านการ
ท่องเที่ยว

5) เพื่อเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวให้มากขึ้นในอนาคต

6) เพื่อเพิ่มความได้เปรียบทางการท่องเที่ยวให้เหนือคู่แข่ง

หลักดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ในการดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยว
มีหลักการดำเนินการที่สำคัญ 5 ประการ ได้แก่

1) เร่งพัฒนา บุรณะ พื้นฟูมรดก และทรัพย์สินทางวัฒนธรรม ทั้งในเขต
เมืองและนอกเมืองเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวใหม่ สร้างแหล่งจับจ่ายสินค้า ของนักท่องเที่ยว โดย
ส่งเสริมบทบาทเอกชนร่วมกับชุมชนในการรักษาแหล่งท่องเที่ยว และวิถีชีวิตให้อยู่ในสภาพเดิม
อย่างต่อเนื่อง

2) เพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการท่องเที่ยว
เชิงอนุรักษ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยการส่งเสริมการพัฒนาแหล่ง
ท่องเที่ยวแห่งใหม่ และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น ทั้งในรูป
สหกรณ์การท่องเที่ยวและการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว

3) เพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัย และป้องกันการ
เอาเปรียบนักท่องเที่ยว รวมทั้งเร่งรัดแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของนักท่องเที่ยวอย่างแท้จริง

4) เร่งฟื้นฟูความร่วมมือกับท้องถิ่นอื่น ๆ โดยรอบทั้งด้านการตลาด การ
ลงทุนและการขจัดอุปสรรคในการท่องเที่ยว

5) บริหารการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์การตลาด เชิงรุก โดยสร้างกิจกรรม
การท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชน ตลอดจนพัฒนาคุณภาพการบริการการท่องเที่ยว รวมทั้ง
การโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในรูปแบบที่หลากหลาย

2.1.3 แนวคิดในการควบคุมการประกอบธุรกิจนำเที่ยว

แนวความคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคจากการใช้บริการของธุรกิจนำ
เที่ยว ถือได้ว่ามีความสำคัญที่จะทำให้เกิดแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายและทำให้ทราบ

ถึงแนว โน้มว่าการปรับเปลี่ยนกฎหมายนั้นจะเป็นไปในทิศทางใด เช่นนี้ จึงจะได้กล่าวถึง แนวความคิดต่างๆ ที่สำคัญต่อการศึกษา ดังต่อไปนี้

2.1.3.1 แนวความคิดเกี่ยวกับเสรีภาพในการทำสัญญาธุรกิจนำเที่ยว¹⁷

ในการที่บุคคลแต่ละคนนั้นจะได้เข้าทำสัญญากันนั้น ในทางกฎหมายก็ ไม่ได้มีการห้ามที่จะไม่ให้บุคคลเข้าเป็นคู่สัญญากัน แต่กับเปิดทางให้โดยมีอิสระเสรีภาพที่ บุคคลเหล่านั้นจะเข้ามาเป็นคู่สัญญากันหรือที่เราเรียกกันว่า “หลักเสรีภาพในการทำสัญญา” (Freedom of Contract) ในหลักนี้นั้นก็เป็นหลักหนึ่งที่อยู่ภายใน “หลักอิสระในทางแพ่ง” (Private of Autonomy) ด้วยซึ่งเป็นหลักที่วางเอาไว้โดยเป็นตัวเคารพการแสดงเจตนาของคู่สัญญาที่จะเข้า ทำสัญญาระหว่างกัน

หลักเสรีภาพในการทำสัญญา เป็นหลักที่กล่าวถึงการเริ่มต้น และดำเนิน ต่อไป หรือแม้แต่จะระงับเสียก่อนมีสัญญาก็ได้ ซึ่งเป็นในส่วนที่อยู่ในระหว่างที่ก่อนสัญญานั้น จะได้มีผลบังคับ (สัญญาเกิด) และในหลักนี้นั้นก็ได้ให้ความอิสระแก่บุคคลที่จะเลือกตัวคู่สัญญา หรือมีอิสระเลือกในวัตถุประสงค์ในสัญญา หรือแม้แต่มีอิสระที่จะเลือกแบบของการทำสัญญา และแม้แต่วิธีการทำสัญญาเองก็มีอิสระว่าจะเลือกทำโดยลักษณะไหนก็ตาม และในหลักเสรีภาพ ในการทำสัญญานี้ก็เกิดขึ้นมาเพื่ออะไร หลักนี้เกิดขึ้นมาเพื่อที่จะเข้าไปคุ้มครองตัวเจตนา ภายใน (True, Full and Free) หรืออาจจะกล่าวได้ว่ากฎหมายมีเจตนาที่จะเข้าไปคุ้มครองเสรีภาพ ในการตัดสินใจซึ่งตรงจุดนั้นก็เป็จุดที่อยู่ระหว่างก่อนการเกิดของสัญญา ด้วยเหตุนี้เราจึงเห็น ได้ว่าหลักเสรีภาพในการทำสัญญานี้จะกว้างมากและในหลักนี้เองรัฐก็ไม่สามารถที่จะเข้ามา แทรกแซงได้เพราะถ้าหากเข้ามาแทรกแซงก็จะเป็นการขัดกับหลักเสรีภาพในการทำสัญญาได้ ดังนี้หลักนี้ถ้าหากกล่าวกันตามตรงแล้วนั้นก็จะเป็นหลักที่กว้างและอาจจะก่อให้เกิดปัญหาได้ หากไม่มีการวางกรอบป้องกันการใช้เสรีภาพในการทำสัญญา เมื่อเป็นเหตุเจกเช่นนี้แล้วนั้นก็ จะต้องมีหลักการที่จะมาจำกัดหลักเสรีภาพในการทำสัญญาให้อยู่ในกรอบด้วยซึ่งก็ได้แก่

1) หลักความสุจริต¹⁸ คือ หลักความซื่อสัตย์และความไว้วางใจ แต่การที่จะ บอกว่าความซื่อสัตย์และความไว้วางใจประกอบด้วยอะไรบ้างนั้นกล่าวได้ว่าทำได้ยากยิ่ง และ

¹⁷ทศพล กองสุข. (2549). *ปัญหาทางกฎหมายในการประกอบธุรกิจนำเที่ยว*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร มหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. หน้า 25-26.

¹⁸หยุด แสงอุทัย. (2548). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ประกายพริ้ง. หน้า 145.

ยอมรับกันว่าหลักสุจริตนั้นเป็นเรื่องของแนวคิดแม้จะมีผู้พยายามอธิบายหลักสุจริตจากหลักย่อยๆ ที่มาจากหลักสุจริต เช่น หลักการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต หลักกฎหมายปิดปาก หรือหลักความรับผิดชอบก่อนสัญญาแต่ก็ยังไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นการอธิบายความหมายของหลักสุจริต”

หลักสุจริตมีลักษณะสำคัญ 5 ประการ คือ¹⁹

ประการแรก เป็นบทกฎหมายยุติธรรม (Jus Aequum) ซึ่งมีได้กำหนดข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบหรือผลทางกฎหมายไว้อย่างแน่ชัดในการใช้และตีความกฎหมายเหล่านี้จำเป็นต้องใช้ดุลพินิจประกอบเพื่อเสริมเนื้อความให้กฎหมายสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเพื่อให้เป็นธรรมและเหมาะสมกับพฤติการณ์แห่งคดีและตามกาลสมัยซึ่งตรงข้ามกับบทกฎหมายเคร่งครัด (Jus Strictum) ที่กำหนดข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบและผลทางกฎหมายเอาไว้ชัดเจนแน่นอนผู้ใช้หรือตีความกฎหมายไม่สามารถใช้ดุลพินิจเสริมแต่งเนื้อหาของบทบัญญัติเพียงแต่จะต้องตีความหรือใช้กฎหมายตามที่ได้บัญญัติไว้ชัดเจนอยู่แล้วซึ่งจะเป็นกรณีที่กฎหมายต้องการความชัดเจนแน่นอนเพื่อความสะดวกในกิจการบางอย่าง

ประการที่สอง เป็นบทกฎหมายที่เป็นบทบังคับ (Jus Cogens) กล่าวคือเป็นกฎหมายที่คู่กรณีไม่สามารถตกลงแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ซึ่งตรงกันข้ามกับบทกฎหมายที่ไม่เป็นบทบังคับ (Jus Dispositivum) โดยกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อป้องกันมิให้บุคคลทำการทุจริตเป็นกฎหมายเอกชนเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนเช่นกรณีงใจก่อให้เกิดความเสียหายคู่กรณีไม่สามารถจะตกลงกันไม่เรียกค่าเสียหายได้

ประการที่สาม เป็นกฎหมายที่มีเนื้อความไม่ชัดเจน โดยกฎหมายจะใช้อธิบายอย่างกว้างๆ ไม่สามารถให้ความหมายที่แน่ชัดไว้ล่วงหน้าได้ต้องรอให้เกิดข้อพิพาทขึ้นจึงจะสามารถนำไปวินิจฉัยขอบเขตของหลักสุจริตเพื่อเป็นแนวทางให้กฎหมายควบคุมการแสดงเจตนาทำนิติกรรมของเอกชนไม่ให้ขัดกับผลประโยชน์ส่วนรวมและความรู้สึกผิดชอบชั่วดีของสังคมอย่างรุนแรง

ประการที่สี่ เป็นหลักกฎหมายทั่วไป (general principle) หรือเป็นบทที่เป็นหลักการของความประพฤติของมนุษย์ในสังคม แต่มิใช่เป็นกฎหมายทั่วไป (jus generale) ที่จะถูกตัดโดยกฎหมายพิเศษ (jus speciale) โดยในกรณีที่มีกฎหมายพิเศษ (jus speciale) ที่ต้องด้วยกรณีนั้นๆเป็นการเฉพาะแล้วย่อมต้องปรับด้วยกฎหมายพิเศษ (jus speciale) นั้นและจะนำ

¹⁹ สมยศ เชื้อไทย. (2551). *ความรู้กฎหมายทั่วไป: คำอธิบายวิชากฎหมายแพ่ง: หลักทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 15).

กฎหมายทั่วไป (*jus generale*) มาปรับใช้ก็ต่อเมื่อไม่มีกฎหมายพิเศษ (*jus speciale*) จะปรับใช้แล้วเท่านั้น

ประการที่ห้า เป็นบทครอบจักรวาล คือ แม้จะมีบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนั้นไว้อยู่แล้ว หลักสุจริตก็ยังใช้เป็นฐาน โดยเป็นบทที่ทำหน้าที่เป็นมาตรฐานควบคุมความประพฤติของบุคคลในทุกเรื่อง จึงได้รับการยกย่องว่าเป็นรากฐานของกฎหมายทั้งระบบ นับเป็นการประกาศอุดมคติแห่งความสัมพันธ์ของมนุษย์ในสังคมว่าจะต้องปฏิบัติต่อกันด้วยหลักสุจริต

หลักสุจริตนี้เป็นหลักที่ล้อมกรอบหลักเสรีภาพในการทำสัญญาไว้ชั้นหนึ่ง โดยที่เป็นหลักที่มองถึงความให้ความเป็นจริงในข้อเท็จจริงที่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งควรจะได้รู้ เช่น ในการเจรจานั้นคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้บอกข้อเท็จจริงในจุดประสงค์ของการที่เจรจากัน โดยหวังว่าคู่สัญญานั้นจะเข้ามาทำสัญญาและรู้ว่าถ้าหากคู่สัญญาอีกฝ่ายนั้น ได้รู้ถึงข้อเท็จจริงนี้ก็จะไม่เข้าทำสัญญาเป็นแน่แท้เลยจำเป็นที่จะต้องปกปิดเอาไว้ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นการใช้หลักเสรีภาพในการทำสัญญาโดยขัดกับหลักสุจริตนั่นเอง

2) หลักความไว้เนื้อเชื่อใจ ในหลักนี้นั้นเป็นหลักที่ไปวางกรอบหลักเสรีภาพในการทำสัญญาเอาไว้ก็เพื่อเป็นหลักที่กำหนดไว้ว่าตัวผู้ที่จะมาเป็นคู่สัญญากันนั้นไม่กระทำการในเรื่องเสรีภาพในการทำสัญญาเป็นผลให้คู่เจรจาต้องได้รับผลเสียหายก่อนที่จะมีการทำสัญญากันเกิดขึ้น เช่น ในกรณีที่คู่เจรจาอีกฝ่ายนำเอาความลับของคู่เจรจาไปบอกกล่าวแก่บุคคลภายนอก หรือ เป็นการเจรจาเพียงคู่ เป็นต้น

3) หลักความยุติธรรม ความยุติธรรม คือความเที่ยงธรรม ความชอบธรรม ความชอบด้วยเหตุผล อันบุคคลผู้มีเหตุผลและมีความรู้สึกผิดชอบเห็นว่าเป็นสิ่งที่ชอบธรรม

หลักเสรีภาพในการทำสัญญาถือว่าเป็นเพียงนโยบายทางกฎหมาย (Legal Policy) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงเสรีภาพของบุคคลที่จะเปลี่ยนแปลงสิทธิของตนตามที่ต้องการ และเป็นหลักที่ให้เสรีภาพอย่างสมบูรณ์แก่คู่สัญญาในอันที่จะกำหนดชนิดแบบและเนื้อหาของกิจการที่ประสงค์จะตกลงกันในการทำสัญญาโดยอิสระและด้วยความสมัครใจ หากข้อตกลงนั้นไม่ขัดกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน (Public Policy) และสัญญานั้นย่อมมีผลใช้บังคับได้ ทฤษฎีว่าด้วยเสรีภาพในการทำสัญญาจึงถือหลักที่ว่าตัวที่ก่อให้เกิดในเรื่องเกี่ยวกับสัญญานั้น คือความสมัครใจหรือเจตนา นั่นเอง²⁰

²⁰ไชยยศ เหมะรัชตะ. (2558). *คู่มือศึกษากฎหมายว่าด้วยสัญญา* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม. หน้า 93.

2.1.3.2 หลักนิติกรรมสัญญา²¹

นิติกรรม และสัญญาเป็นส่วนสำคัญในการประกอบธุรกิจ เพราะมีผลให้เกิดนิติสัมพันธ์ตามกฎหมายที่จะทำให้แต่ละฝ่ายที่เข้าทำนิติกรรมและสัญญามีความผูกพันที่จะต้องปฏิบัติต่อกัน โดยหลักการในเรื่องนิติกรรมสัญญานี้เป็นหลักที่จะต้องนำไปปรับใช้ในทุกๆ เรื่องของกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาให้เข้าใจ

1) ความหมายของนิติกรรมและสัญญา

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 149 ได้นิยามความหมายของ “นิติกรรม” ไว้ว่า การใด ๆ อันทำลงโดยชอบด้วยกฎหมาย และ ด้วยใจสมัคร มุ่ง โดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล เพื่อจะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือ ระงับซึ่งสิทธิ “สัญญา” หมายถึงการแสดงเจตนาของบุคคลตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไปในลักษณะของคำเสนอสนองที่ตรงกันเพื่อจะก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวในสิทธิ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าสัญญาก็เป็นนิติกรรมอย่างหนึ่ง

2) องค์ประกอบของนิติกรรม และสัญญา

จากนิยามของนิติกรรมตามมาตรา 149 ประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ สามารถแยกองค์ประกอบของนิติกรรมได้ดังต่อไปนี้

ต้องมีการแสดงเจตนา หมายความว่า มีการแสดงออกถึงความประสงค์ที่อยู่ใใจคน โดยแสดงออกอย่างชัดแจ้ง

ต้องกระทำโดยสมัครใจ กล่าวคือ การแสดงเจตนาดังกล่าวตอนต้นจะเป็นเป็นการแสดงเจตนาโดยความเต็มใจของผู้แสดงเจตนา ไม่มีแรงบังคับ เช่น การข่มขู่ ล่อลวง หน้ฉล หรือ การหลอกลวงให้เข้าใจผิด เป็นต้น

มุ่งให้มีผลผูกพันตามกฎหมาย หมายความว่า ผู้แสดงเจตนาเข้าทำนิติกรรมมีความผูกพันตามกฎหมายที่จะต้องปฏิบัติตามที่ตนได้แสดงเจตนาเอาไว้ โดยผลทางกฎหมายที่เกิดขึ้นในการทำนิติกรรม ได้แก่ ก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ ซึ่งสิทธิ

เป็นการทำลงโดยชอบด้วยกฎหมาย การกระทำนั้นได้ทำลงโดยชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องวัตถุประสงค์ของนิติกรรม เรื่องความสามารถของบุคคล และแบบของนิติกรรม

3) องค์ประกอบของสัญญา

²¹ หุุด แสงอุทัย, อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 18. หน้า 183-184.

จากนิยามของสัญญาสามารถแยกองค์ประกอบออกมาได้ดังต่อไปนี้
บุคคล หมายถึง บุคคลซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล บุคคล
ธรรมดานั้นจะต้องมีความสามารถในการใช้สิทธิอย่างสมบูรณ์ ส่วนนิติบุคคลนั้นสามารถทำนิติ
กรรมได้โดยผ่านผู้แทนซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา

วัตถุประสงค์ หมายถึง เป้าหมายในการทำสัญญาซึ่งอาจจะเป็น
เป้าหมายของกลุ่มสัญญา หรือ เป้าหมายของตัวสัญญาก็ได้ อย่างไรก็ตามวัตถุประสงค์ของสัญญา
ต้องชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ ไม่มีกฎหมายห้ามไว้โดยชัดเจน วัตถุประสงค์นั้นสามารถบรรลุ
ได้ไม่เป็นการฝ่าฝืน ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือ ศีลธรรมอันดีของประชาชน

แบบ หมายถึง วิธีการในการสื่อเจตนา ซึ่งโดยความหมายอย่างกว้าง
จะสื่อเจตนาในการทำสัญญาอย่างไรก็ได้ ไม่ว่าจะด้วยคำพูด กิริยาท่าทาง หรือ ทำให้ชัดเจนเป็นลาย
ลักษณ์อักษรก็ได้ เว้นแต่ สัญญาบางอย่างที่จะมีการกำหนดวิธีการเช่นว่าไว้โดยเฉพาะเจาะจง
เช่น สัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่
เป็นต้น

เจตนา หมายถึง ความต้องการของผู้เข้าทำสัญญา อันจะต้องเกิดจาก
กระบวนการที่ถูกต้อง ไม่ถูกแทรกแซงทำให้เกิดความบกพร่อง และ ต้องเป็นการกระทำลงโดย
อิสระ

4) ความสมบูรณ์ของนิติกรรมและสัญญา

ความสมบูรณ์ของนิติกรรม ความสามารถของผู้ทำนิติกรรม
กล่าวคือ หากผู้ทำนิติกรรมเป็นผู้บกพร่อง หรือ หย่อนในความสามารถ นิติกรรมนั้นย่อมตกเป็น
โมฆะ

วัตถุประสงค์แห่งนิติกรรม หมายถึง กรณีนิติกรรมมีวัตถุประสงค์ที่
เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย เป็นการฝ่าฝืน เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือ
ศีลธรรมอันดีของประชาชน

แบบแห่งนิติกรรม หมายถึง ความหมายอย่างแคบวิธีการที่กฎหมาย
กำหนดไว้เป็นพิเศษเพื่อเป็นหลักบังคับให้ผู้ทำนิติกรรม ต้องทำตามให้ครบถ้วน มิฉะนั้นจะทำ
ให้นิติกรรมตกเป็นโมฆะ

ความสมบูรณ์ของสัญญา เป็นเช่นเดียวกับความสมบูรณ์ของนิติ
กรรม คือ มีเหตุเช่นเดียวกับนิติกรรมดังที่ได้กล่าวข้างต้น

2.1.3.3 แนวความคิดในการคุ้มครองผู้บริโภค²²

ผู้บริโภค หมายความว่า ผู้ซื้อหรือผู้ซึ่งได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจ หรือซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจ เพื่อให้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการและ หมายความว่ารวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือรับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ แม้มิได้เป็นผู้เสีย ค่าตอบแทนก็ตาม

ผู้บริโภค หมายความว่า ผู้ซื้อหรือผู้ได้รับบริการจากผู้จำหน่ายอิสระ ตัวแทนขายตรง หรือผู้ประกอบการตลาดแบบตรง หรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวน จากผู้จำหน่ายอิสระ ตัวแทนขายตรง ผู้ประกอบธุรกิจขายตรงหรือผู้ประกอบการตลาดแบบตรง เพื่อให้ซื้อสินค้าหรือบริการ

ผู้บริโภคมักมีพฤติกรรมการณ์การซื้อสินค้าและบริการแบบ “ต่างคนต่างซื้อ” ดังนั้น แม้จะเป็นฝ่ายที่มีจำนวนมาก แต่ก็มีความอ่อนแอเมื่อเทียบกับฝ่ายผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายซึ่งมีจำนวนน้อยกว่า เนื่องจากสภาพของการทำธุรกิจที่ต้องลงทุนร่วมกัน แลกเปลี่ยน ข่าวสารข้อมูลด้านธุรกิจกัน จึงมีโอกาที่จะรวมตัวกันเป็น “กลุ่ม” หรือ “องค์กร” เพื่อสร้าง อำนาจต่อรอง นอกจากนั้นแล้ว ความล้มเหลวในตลาดก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ผู้บริโภคมีความ เสี่ยงเปรียบมากขึ้น จนทำให้รัฐต้องเข้ามาบีบบังคับในการดูแลคุ้มครองผู้บริโภคมากขึ้น เพื่อที่จะให้ได้รับความเป็นธรรมในการซื้อสินค้าและบริการ

2.1.3.4 แนวความคิดในการควบคุมธุรกิจนำเที่ยวด้านนิติศาสตร์²³

ปัจจุบันมีการประกอบธุรกิจการค้าการลงทุน รวมทั้งการค้าบริการเสรี ระหว่างกันทั่วโลก ประกอบกับประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) จึงมี พันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ซึ่งหนึ่งในความตกลงขององค์การการค้าโลกที่ เกี่ยวกับการค้าบริการที่ประเทศไทยต้องปฏิบัติตาม คือ ความตกลงว่าด้วยการค้าบริการ (GATS) ที่ประเทศสมาชิกต้องลดอุปสรรคทางการค้าบริการ และทำการอนุวัติการณกฎหมายภายในให้ สอดคล้องและเป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศตามหลักการทำสนธิสัญญาระหว่างประเทศ

²² ธีรพงษ์ วารสิทธิ์. (2550). *มาตรการทางกฎหมายในการจัดตั้งองค์การอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค*.

วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. หน้า 21.

²³ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2541). *รายงานผลการศึกษารองการเปิดเสรีการค้าบริการผลกระทบที่มี ต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย: กรณีศึกษาพันธกรณีของ แกตต์ อาเซียน และเอเปค*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ เศรษฐกิจระหว่างประเทศ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 1-2.

รัฐบาลไทยเล็งเห็นถึงความสำคัญถึงปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้จากการที่มีการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว จากที่เคยใช้บังคับตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 281 มาเป็นพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 เพื่อต้องการให้สอดคล้องกับนโยบายการลดอุปสรรคทางการค้าและบริการขององค์การการค้าโลกและเป็นการส่งเสริมให้มีการแข่งขันในการประกอบธุรกิจทั้งภายนอกและภายในประเทศ ซึ่งเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยวในพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดไว้ในบัญชี 3 ซึ่งกำหนดให้เป็นกิจการที่คนไทยยังไม่มีความพร้อมที่จะแข่งขันในการประกอบธุรกิจกับคนต่างด้าวได้ เช่นนี้ จึงเป็นการส่งเสริมให้คนต่างด้าวเข้ามาประกอบกิจการในประเทศได้อย่างเสรี เมื่อสังคมโลกต้องการให้เกิดการค้าเสรีทั่วโลก จึงทำให้ประเทศไทยต้องมีการเปิดเสรีในด้านต่างๆ ให้ต่างชาติเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศได้ ซึ่งรวมถึงธุรกิจนำเที่ยวด้วย เพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจของโลก

จะเห็นได้ว่าการประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในปัจจุบัน ได้มีความสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศมากขึ้น รัฐจึงมีการกำหนดกรอบนโยบายในเรื่องดังกล่าวอย่างเหมาะสมและให้มีความกลมกลืนกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้านอื่นๆ รวมทั้งการศึกษาและกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจนำเที่ยวให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ในอดีตนั้นประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายควบคุมธุรกิจนำเที่ยวผู้ประกอบการจึงสามารถประกอบธุรกิจนำเที่ยวได้อย่างอิสระส่งผลทำให้ธุรกิจประเภทดังกล่าวมีการพัฒนาและเจริญเติบโตตามลำดับ แต่ในภาวะปัจจุบันเมื่อธุรกิจท่องเที่ยวมีการแข่งขันกันมากขึ้นและมีแนวโน้มว่าจะเกิดเหตุให้นักท่องเที่ยวหรือผู้รับบริการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากผู้ประกอบการ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อภาพรวมของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยได้เป็นเหตุให้รัฐบาลกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมการประกอบธุรกิจนำเที่ยว จึงได้ตราพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2535 ระบุว่าผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวจะต้องขอใบอนุญาตประกอบการธุรกิจนำเที่ยวทุก 2 ปี พร้อมหลักประกันอาจจะเป็นเงินสดหรือหลักฐานการเงินอย่างอื่น ๆ จำนวนหนึ่ง เพื่อประกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงเกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว การจัดทำเอกสารนำเที่ยวจะต้องมีชื่อผู้ประกอบการท่องเที่ยว สถานประกอบการและเลขที่ใบอนุญาตปรากฏทุกครั้ง ถ้าผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎกระทรวงว่าด้วยมาตรฐานการประกอบธุรกิจนำเที่ยว จะถูกสั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาต ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมธุรกิจนำเที่ยวให้มีมาตรฐานและเพื่อประโยชน์บุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศ เช่น ธุรกิจ โรงแรม

ร้านอาหาร เป็นต้น โดยมีเป้าหมายเพื่อดูแลนักท่องเที่ยวมิให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้ประกอบการและยกระดับมาตรฐานของผู้ประกอบการ ตลอดจนสร้างจริยธรรมทางวิชาชีพนี้ด้วย

การตราพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2535 แสดงให้เห็นได้ว่าธุรกิจนำเที่ยวเป็นธุรกิจที่มีความสำคัญที่รัฐจะต้องเข้ามาควบคุม โดยผ่านกระบวนการทางกฎหมาย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวด้วยกันและระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวกับนักท่องเที่ยวในฐานะผู้บริโภค ทำให้เกิดความสอดคล้องกับแนวความคิดในการควบคุมการประกอบธุรกิจโดยใช้กฎหมายเข้ามาเป็นมาตรการบังคับควบคุมให้ทุกฝ่ายจะต้องปฏิบัติหน้าที่ดำเนินธุรกิจอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย

2.1.3.5 นโยบายและบทบาทภาครัฐในการส่งเสริมธุรกิจนำเที่ยว²⁴

ผลการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศในระยะเวลาที่ผ่านมา ได้สะท้อนให้เห็นความสำเร็จของการเติบโตในเชิงปริมาณทั้งจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว แต่ยังคงมีปัญหาในเชิงคุณภาพที่เป็นภัยคุกคามต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในอนาคต อาทิ ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวจากการกระชุกตัวของนักท่องเที่ยว ปัญหาความปลอดภัยนักท่องเที่ยว ขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเข้าถึงและการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว และการรองรับการขยายตัวของสาขาการท่องเที่ยวใหม่ๆ นุเคราะห์การท่องเที่ยวยังขาดแคลนทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย เป็นต้น ดังนั้นการกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยจึงต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความสมดุลของการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนภายใต้ภารกิจที่จะต้องดำเนินการควบคุมและเกื้อหนุนกันไปทั้ง 3 ด้านคือด้านการส่งเสริมตลาดด้านการพัฒนาสินค้าและบริการและด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยว ดังต่อไปนี้

1) การส่งเสริมตลาดท่องเที่ยว

กลยุทธ์การดำเนินงานประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก ดังนี้

กลยุทธ์การยกระดับภาพลักษณ์การท่องเที่ยวสู่การเป็น Quality Leisure Destination เน้นการสื่อสารข้อมูลเชิงบวก ในด้านสินค้าและบริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน และใช้ “วิถีไทย” เป็นตัวนำสร้างเอกลักษณ์ และส่งมอบประสบการณ์ท่องเที่ยวที่มีคุณค่าแก่

²⁴ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). *ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ.2558-2560*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7114 [2559, 11 พฤศจิกายน]. หน้า 19-20.

นักท่องเที่ยว รวมทั้งปลูกกระแสให้คนไทยนิยมไทยภูมิใจในความเป็นไทย และดำรงไว้ซึ่งวิถีไทย และบริหารจัดการภาพลักษณ์ทางลบ ควบคู่กับการยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถให้ผู้เกี่ยวข้องในห่วงโซ่คุณค่ามีความเข้มแข็ง สามารถส่งมอบสินค้าและบริการที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการนักท่องเที่ยว

กลยุทธ์การปรับโครงสร้างตลาดคู่ High Value เน้นการขยายฐานตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่ม High Value ทั้งกลุ่มระดับกลาง-บน กลุ่มความสนใจพิเศษ โดยนำเสนอสินค้าและบริการที่มีคุณภาพควบคู่กับการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าวิถีไทยและสร้างการเดินทางเชื่อมโยงให้ไทยเป็นประตูอาเซียน โดยดำเนินการผ่าน 3 มาตรการ คือ มาตรการเร่งเพิ่มรายได้ มาตรการปรับโครงสร้างตลาดหลัก และมาตรการแสวงหากลุ่มตลาดใหม่

กลยุทธ์สร้างโอกาสทางการท่องเที่ยวสู่คนไทยทุกคนเน้นให้คนไทยทุกคนสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงเศรษฐกิจฐานะและข้อจำกัดด้านกายภาพ และส่งเสริมการท่องเที่ยวในลักษณะเรียนรู้ เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ เปิดโลกทัศน์ และเกิดความเข้าใจและภาคภูมิใจในความเป็นไทยประกอบด้วย มาตรการสำคัญ คือ ส่งเสริมไทยเที่ยวไทย

กลยุทธ์สร้างสมดุลเชิงเวลาและพื้นที่ เน้นการส่งเสริมให้เกิดการเดินทางสู่พื้นที่ท่องเที่ยวรอง และเดินทางท่องเที่ยวในช่วงนอกฤดูปกติ โดยดำเนินการผ่าน 2 มาตรการ ได้แก่ มาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ใหม่ และมาตรการส่งเสริมการกระจายช่วงเวลาการท่องเที่ยว

2) การพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยว

กลยุทธ์การพัฒนาเชิงพื้นที่ กลยุทธ์นี้เป็นการพัฒนาเตรียมความพร้อมเชิงพื้นที่ในการรองรับนักท่องเที่ยว เน้นการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับศักยภาพและขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และให้ความสำคัญกับมิติของการพัฒนาการท่องเที่ยวในค่านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความสมดุลของการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยส่งเสริมการจัดการทรัพยากรท้องถิ่นของชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง และพัฒนาเชื่อมโยงสินค้าทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) เข้าสู่ภาคธุรกิจบริการท่องเที่ยว เพิ่มมูลค่าผลผลิตการเกษตรและการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแทนการนำเข้าและบริโภคสินค้าจากต่างประเทศ ตลอดจนการพัฒนาอัตลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นชุมชนและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ท่องเที่ยว ส่งเสริมการท่องเที่ยวตามเส้นทาง

คมนาคมที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง อีกทั้งเน้นการบูรณาการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันของหน่วยงานแต่ละพื้นที่ โดยได้กำหนดพื้นที่ในการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวในระยะเร่งด่วนออกเป็น 8 เขตพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้าม...พลาด และ 8 เขตพื้นที่เมืองชายแดน

กลยุทธ์การพัฒนารายสาขา โดยประเด็นกลยุทธ์การพัฒนารายสาขา จะมุ่งเน้นการพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน ส่งเสริมผู้ประกอบการไทยให้มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวและบริการมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมผู้ประกอบการไทยที่มีศักยภาพในการไปลงทุนในต่างประเทศด้วยและสร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับความสนใจของนักท่องเที่ยว และตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้าน

กลยุทธ์พัฒนาการอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว เป้าหมายหลักของกลยุทธ์นี้คือ เร่งพัฒนาการอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว ผ่านมาตรการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถช่วยเพิ่มรูปแบบการบริการสำหรับนักท่องเที่ยว

กลยุทธ์พัฒนาความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว กลยุทธ์นี้มีความสำคัญเป็นอย่างมากเนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องความปลอดภัยกับชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว และสามารถส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นของประเทศไทย

กลยุทธ์พัฒนาระบบโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยว กลยุทธ์นี้เน้นการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้ได้มาตรฐาน ให้สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวก รวดเร็ว มีความปลอดภัยในการเดินทางและการบริการการขนส่งสาธารณะ เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลักกับแหล่งท่องเที่ยวรองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยขยายความเชื่อมโยงด้านการคมนาคมทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศภายในประเทศรวมถึงเส้นทางการท่องเที่ยวสู่ประเทศอาเซียน

3) การบริหารจัดการการท่องเที่ยว

กลยุทธ์บูรณาการการทำงานผ่านกลไกการขับเคลื่อนทั้งระบบ มุ่งเน้นให้มีการบูรณาการการทำงานผ่านกลไกการขับเคลื่อนตั้งแต่ระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ ระดับท้องถิ่น รวมถึงกลไกการขับเคลื่อนงานในแต่ละเรื่องที่สำคัญ (Issue Based) มีการบูรณาการของหน่วยงานต่างๆ อย่างเป็นระบบทั้งกลไกการทำงาน กลไกการสนับสนุนงบประมาณ การพัฒนาประสิทธิภาพขององค์กรและปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงาน

กลยุทธ์พัฒนานุเคราะห์ด้านการท่องเที่ยวและยกระดับผู้ประกอบการ กลยุทธ์นี้มุ่งเน้นการพัฒนานุเคราะห์ด้านการท่องเที่ยวและยกระดับผู้ประกอบการ เพื่อให้บุคลากรด้านการท่องเที่ยวภาครัฐให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พัฒนาผู้ประกอบการและผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพมาตรฐานและจรรยาบรรณ ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเตรียมความพร้อมการบริหารจัดการบุคลากรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

กลยุทธ์การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว (Tourism Intelligence Center) การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศจำนวนมาก แต่ปัจจุบันข้อมูลที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจาย มาจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ขาดการจัดเก็บข้อมูลที่จำเป็น ขาดการบริหารจัดการและขาดการใช้ประโยชน์ข้อมูลอย่างเต็มที่ จึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว (Tourism Intelligence Center) โดยการนำเทคโนโลยีการจัดเก็บ ออกแบบและกลั่นกรองข้อมูลสร้างระบบการบริหารจัดการและใช้ประโยชน์ข้อมูลเพื่อช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวของไทยเพื่อการวางแผนและตัดสินใจเชิงนโยบายของผู้บริหาร และเพื่อบริการข้อมูลและสารสนเทศแก่ซึ่ง TIC มีบทบาทหน้าที่ในการเชื่อมโยงและนำเข้าข้อมูล พัฒนาเป็นคลังข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว วิเคราะห์และประยุกต์ใช้ข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศสมัย และพัฒนาเป็นศูนย์ปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวของประเทศ

กลยุทธ์ปรับปรุงกฎหมายและกลไกการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เนื่องจากปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวหลายฉบับยังล้าสมัยไม่ทันต่อสถานการณ์ จนทำให้กลายเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาหรือเป็นข้อเสียเปรียบต่อประเทศคู่แข่ง ในขณะที่บางฉบับหน่วยงานรับผิดชอบไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างจริงจัง โดยการปรับปรุงกฎหมายด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

2.1.4 ทฤษฎีทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนำเที่ยว

ในการนำหลักกฎหมายมาใช้ในการแก้ปัญหาประกอบธุรกิจนำเที่ยว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องอันเป็นที่มาของการบัญญัติกฎหมายขึ้นมาใช้บังคับกับกรณีดังกล่าว ซึ่งจะทำให้สามารถเข้าใจถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายได้อย่างถ่องแท้ อันจะทำให้การนำมาตรการทางกฎหมายมาบังคับใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคงความเป็นธรรมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้อย่างสูงสุด ซึ่งทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมีดังต่อไปนี้

2.1.4.1 ทฤษฎีกฎหมายในระบบเศรษฐกิจแบบเสรี²⁵

ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีได้รับอิทธิพลมาจากแนวความคิดของลัทธิปัจเจกชนนิยม คือ ประชาชนทุกคนมีสิทธิเสรีในการปกครองอันเป็นแนวความคิดที่เชิดชูความเท่าเทียมกันแห่งสิทธิของประชาชนทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน จากแนวความคิดดังกล่าวก่อให้เกิดทฤษฎีกฎหมายที่สำคัญ ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่ารัฐจะไม่เข้าไปแทรกแซงเสรีภาพในการตกลงของเอกชน คือ

1) ทฤษฎีความศักดิ์สิทธิ์ของทรัพย์สินส่วนบุคคล ทฤษฎีนี้มาจากแนวความคิดของจอห์น ล็อก นักคิดความชาวอังกฤษที่ว่า ทรัพย์สินส่วนบุคคลช่วยทำให้บุคคลนั้นมีศักดิ์ศรีขึ้น ทำให้มีเสรีภาพมากขึ้น ความคิดนี้ได้มีการรับรองและประกาศเป็นปฎิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและพลเมือง ค.ศ.1789 ของฝรั่งเศส กล่าวว่า “สิทธิในทางทรัพย์สินนั้นเป็นสิทธิที่จะพรากไปจากบุคคลไม่ได้” นอกจากนี้ในมาตรา 17 ของปฎิญญาฉบับนี้เอง ยังได้บัญญัติต่อไปอีกว่า “กรรมสิทธิ์เป็นสิทธิที่ละเมิดไม่ได้และศักดิ์สิทธิ์”

2) ทฤษฎีเสรีภาพในการทำสัญญา ทฤษฎีนี้วางหลักไว้ว่า เสรีภาพของเอกชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง ฉะนั้น ความเป็นอิสระของเอกชนจะถูกจำกัดได้ก็โดยความสมัครใจของตนเองเท่านั้น เสรีภาพในเอกชนในการทำสัญญาจึงเป็นบ่อเกิดแห่งความยุติธรรม แนวความคิดของทฤษฎีนี้ปรากฏอยู่ในมาตรา 1134 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศส หรือที่นิยมเรียกกันว่าประมวลกฎหมายนโปเลียนของฝรั่งเศส (Code Napoleon) ที่ว่า “ความตกลงที่ทำขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมายย่อมมีผลใช้บังคับแก่ผู้ที่ทำความตกลงนั้น”

3) ทฤษฎีความรับผิดชอบในทางละเมิด ทฤษฎีนี้มีหลักอยู่ที่ว่า “บุคคลจะต้องรับผิดชอบเมื่อเขากระทำผิดทางศีลธรรมหรือทำชั่ว ถ้ามิได้ทำชั่วก็ไม่ต้องรับผิดชอบ” และ “ความรับผิดชอบนั้นต้องรับผิดชอบเพื่อตนเอง”

ทฤษฎีทั้งสามดังกล่าว เป็นอุดมคติของสังคมในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 บรรดานักนิติศาสตร์ทั้งหลายต่างยึดมั่นว่าเป็นสังขรรณสูงสุดที่ใครจะล่วงละเมิดมิได้

2.1.4.2 ทฤษฎีหลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนา²⁶

²⁵วิชา มหาคุณ. (2517). ทฤษฎีทางกฎหมาย. *วารสารกฎหมาย*, 1(3). หน้า 75.

²⁶คาราพร ธีระวัฒน์. (2550). *กฎหมายสัญญา: สถานใหม่ของสัญญาปัจจุบันและปัญหาข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 15-16.

ความศักดิ์สิทธิ์แห่งการแสดงเจตนา (Autonomy of Will) หมายถึง เจตนาที่แสดงออกไปต้องมีความศักดิ์สิทธิ์ รัฐต้องรับรอง และคุ้มครอง กล่าวคือ เจตนาของแต่ละคนที่แสดงออกมา รัฐต้องออกกฎหมายรับรองถึงการแสดงเจตนา

กล่าวอีกนัยหนึ่ง หมายถึง การแสดงเจตนาของแต่ละบุคคล โดยเจตนาที่แสดงออกมานั้นต้องเคารพต่อเจตนาของคนอื่นด้วย และเมื่อเกิดสัญญาที่เป็นไปตามเจตนาของคู่สัญญาแล้ว สัญญานั้นต้องมีผลผูกพันตามเจตนาที่ก่อขึ้น ไม่อาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ เว้นแต่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายตกลงยินยอมกัน โดยหลักแล้วรัฐจะไม่เข้าไปแทรกแซงในการทำสัญญา ถึงแม้ว่าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งจะได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งก็ตาม เว้นแต่จะเป็นเรื่องที่เป็นการต้องห้ามชัดแจ้ง โดยกฎหมาย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ถือเอาเจตนาภายในที่เกิดและผลของสัญญากับเจตนาที่คู่สัญญามีอยู่โดยแท้จริงภายใน อันเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญในการทำสัญญาที่ใช้กันมานานและเป็นที่เข้าใจมาตลอดว่าผู้ที่เข้าทำสัญญาจะตกลงทำสัญญาอย่างไร กับใครเพียงใดก็ได้

ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 1 หลักทั่วไปได้กล่าวถึงเรื่องเจตนาว่าในการตีความการแสดงเจตนาให้ฟังถึงเจตนาอันแท้จริงยิ่งกว่าถ้อยคำสำนวนหรือตัวอักษร จะเห็นได้ว่าเจตนาของคู่สัญญาเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง สัญญาจะมีผลเป็นไปตามข้อตกลงของคู่สัญญา ซึ่งคู่สัญญาแต่ละฝ่ายต่างแสดงเจตนาที่ต้องกัน

2.2 ภาพรวมการกฎหมายที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนำเที่ยว

การศึกษาภาพรวมการกฎหมายที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนำเที่ยว ผู้เขียนจะทำการศึกษาถึงนิยามวัตถุประสงค์และขอบเขตของกฎหมายการประกอบธุรกิจนำเที่ยว กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนำเที่ยว ดังต่อไปนี้

2.2.1 นิยาม วัตถุประสงค์ และขอบเขตของกฎหมายธุรกิจนำเที่ยว

2.2.1.1 นิยามของกฎหมายธุรกิจนำเที่ยว²⁷

- 1) ผู้ประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Tourist Industry Operator)

²⁷ ศรีญา วรากุลวิทย์. (2551). *ปฐมนิเทศอุตสาหกรรมท่องเที่ยว* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา. หน้า 5-7.

พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2535 “ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว” หมายความว่า ผู้ประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยว²⁸

พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ.2522 ได้ให้คำนิยามของ “ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว” ไว้ หมายความว่าผู้ดำเนินธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยว²⁹

คำว่า “อุตสาหกรรมท่องเที่ยว” ตามพระราชบัญญัติเดียวกัน หมายความว่าอุตสาหกรรมที่จัดให้มีหรือให้บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร โดยมีค่าตอบแทน และหมายความรวมถึง ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจโรงแรมนักท่องเที่ยว ธุรกิจภัตตาคาร สถานบริการและสถานที่ตากอากาศสำหรับนักท่องเที่ยว ธุรกิจการขายของที่ระลึกหรือสินค้าสำหรับนักท่องเที่ยว ธุรกิจการกีฬาสำหรับนักท่องเที่ยว การดำเนินงาน นิทรรศการ งานแสดง งานออกร้าน การโฆษณาเผยแพร่หรือการดำเนินงานอื่นใด โดยมีความมุ่งหมายเพื่อชักนำหรือส่งเสริมให้มีการเดินทางท่องเที่ยว

องค์การระหว่างประเทศอิสระสำหรับแลกเปลี่ยนหัวข้อทางด้านกฎหมายในเรื่องการท่องเที่ยว The International Forum of Travel and Tourism Advocates (IFTTA) ได้ให้คำนิยามของผู้ประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไว้ว่า หมายถึง ผู้ผลิตสินค้าด้านการท่องเที่ยวที่แท้จริง เช่น ผู้ขนส่ง โรงแรม ผู้ให้บริการสถานที่ท่องเที่ยว เป็นต้น

2) ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว (Tour Operator)

สำหรับในประเทศไทย พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 มิได้มีการกำหนดคำนิยามของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวเอาไว้ แต่มีการบัญญัติคำนิยามของธุรกิจนำเที่ยว หมายความว่า ธุรกิจเกี่ยวกับการนำนักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวหรือเดินทางไปเพื่อวัตถุประสงค์อื่น โดยจัดให้มีบริการหรือการอำนวยความสะดวกอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างอัน ได้แก่ สถานที่พัก อาหาร มัคคุเทศก์ หรือบริการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง³⁰

ดังนั้นหากเทียบเคียงกับคำนิยามของธุรกิจนำเที่ยวข้างต้นแล้ว “ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว” ย่อมหมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการนำนักท่องเที่ยวเดินทางไป

²⁸พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2535. มาตรา 3.

²⁹พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ.2522. มาตรา 4.

³⁰พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2535. มาตรา 4.

ท่องเที่ยวหรือเดินทางไปเพื่อวัตถุประสงค์อื่น โดยจัดให้มีบริการหรือการอำนวยความสะดวกอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างอื่น ได้แก่ สถานที่พัก อาหาร มัคคุเทศก์ เป็นต้น

3) ตัวแทนการเดินทาง (Travel Agent)

ตัวแทนการเดินทาง เป็นผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการจัดการการเดินทางและการท่องเที่ยว โดยเป็นตัวแทนรับของตัวเครื่องบิน รถไฟ รถโดยสาร และที่พักแรม รวมถึงการรับจัดทำเอกสารเดินทาง ตลอดจนเป็นตัวแทนจำหน่ายรายการนำเที่ยวของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่างๆ ให้แก่นักท่องเที่ยว

องค์การการท่องเที่ยวโลก ได้ให้คำนิยามของตัวแทนการเดินทางไว้ว่า หมายถึงผู้ขายบริการท่องเที่ยว โดยตรงต่อสาธารณชน กระทำการโดยมีข้อตกลงหรือไม่มีข้อตกลงในฐานะตัวแทนอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ตัวแทนการจอง โบรกเกอร์ ผู้แทนจำหน่ายผู้ทำการตลาดหรือผู้ค้าปลีกแพ็คเกจท่องเที่ยวที่รวบรวมโดยผู้ขายบริการท่องเที่ยวอื่นหรือกระทำการในฐานะผู้ค้าปลีกบริการท่องเที่ยวแต่ละรายการ

บุคคลผู้เสนอราคาของบริการหนึ่งบริการใดเกี่ยวกับการเดินทางและการพักผ่อนให้แกบุคคลอื่นเป็นปกติ บริการดังกล่าว ได้แก่

การขายบริการนำเที่ยวแบบเบ็ดเสร็จในนามของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว (ภายในประเทศและระหว่างประเทศ)

จัดเตรียมเอกสารการเดินทางให้เป็นไปตามกฎข้อบังคับทั่วไป

จัดเตรียมการขนส่ง และ/หรือ ที่พักสำหรับนักเดินทาง

จัดการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการประกันภัยการเดินทาง

พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 มิได้ให้คำนิยามหรือกล่าวถึงตัวแทนการเดินทางเอาไว้

4) นักท่องเที่ยว (Tourist)

องค์การการท่องเที่ยวโลก ได้ให้คำนิยามของนักท่องเที่ยวไว้ว่า

นักท่องเที่ยวนานาชาติ (Inbound Tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปพำนักอยู่ในประเทศอื่นที่ไม่ใช่ถิ่นที่อยู่ของตนในระยะเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งคืนแต่ไม่เกินหนึ่งปีด้วยวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่ไม่ใช่การไปหารายได้ และบุคคลใดที่เดินทางตามลักษณะดังกล่าวแต่พำนักในสถานที่นั้นๆ น้อยกว่าหนึ่งคืนเรียกว่านักทัศนจร (International Excursionists)

นักท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourists) หมายถึง บุคคลใดก็ตามที่พำนักอยู่ในประเทศหนึ่งและจะเป็นคนสัญชาตินั้นหรือไม่ก็ตาม เดินทางไปสถานที่อื่น

ภายในประเทศนั้นนอกเหนือจากการเป็นอยู่ตามปกติของเขาในช่วงระยะเวลาไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง หรือหนึ่งคืน โดยมีวัตถุประสงค์อื่นๆ ที่ไม่ใช่กิจกรรมที่เป็นรายได้จากสถานที่นั้น โดยมีแรงจูงใจในการเดินทางเพื่อเหตุผล ดังนี้ การเดินทางที่ใช้เวลาเพื่อการพักผ่อน วันหยุด สุขภาพ การศึกษาและศาสนา การเดินทางเพื่อธุรกิจและเพื่อวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน IFTTA ได้ให้นิยามของ “นักท่องเที่ยว” ไว้ว่า ผู้มาเยือนที่พำนักอยู่อย่างน้อย 1 คืนในโรงแรมหรือที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวอื่นและหรือผู้บริโภครูปการท่องเที่ยว

ส่วนตามกฎหมายของประเทศไทยเองนั้น พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 ได้ให้ความหมายของคำว่านักท่องเที่ยวไว้ว่า ผู้เดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งเพื่อประโยชน์ในการพักผ่อนหย่อนใจ การศึกษาหาความรู้ การบันเทิงหรือการอื่นใด

2.2.1.2 วัตถุประสงค์ของกฎหมายท่องเที่ยว³¹

ในชีวิตของเราส่วนที่ต้องเกี่ยวข้องกับชาติบ้านเมือง จะเห็นได้ว่าประชาชนทุกคนในชาติย่อมมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายรับรองและคุ้มครองให้ ซึ่งสิทธิต่างๆ นี้ เราก็ได้มากมายหลายประการตามที่รัฐธรรมนูญให้ไว้ แต่ทั้งนี้หน้าที่ของประชาชนต่อชาติก็ย่อมมีขึ้นจะต้องปฏิบัติไปให้ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น หน้าที่ในการเสียภาษีอากร หน้าที่สำหรับชายชราจะต้องเข้ารับราชการทหาร สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วก็เป็นเรื่องที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายทั้งสิ้น

ด้วยเหตุนี้ การเรียนรู้กฎหมายจึงมีความจำเป็นแก่ประชาชนเพราะเป็นการให้ประโยชน์ แก่ประชาชนเอง โดยตรง และในขณะเดียวกันก็เป็นการสร้างความเป็นระเบียบและความสงบเรียบร้อยในสังคมขึ้น เพราะถ้าหากประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจทางด้านกฎหมายก็มักจะเกิดปัญหาขึ้น อันเป็นข้อขัดแย้งระหว่างประชาชนด้วยกัน และประชาชนต่อข้าราชการผู้ปฏิบัติการไปตามหน้าที่ ซึ่งปรากฏอยู่เสมอว่า ข้อขัดแย้งเหล่านี้เกิดจากความไม่เข้าใจอันเนื่องมาจากความไม่รู้กฎหมายทั้งสิ้น

ดังนั้น ในทางกฎหมายจึงเกิดหลักเกณฑ์สำคัญประการหนึ่งว่า “ความไม่รู้กฎหมายไม่เป็นข้อแก้ตัว” ทั้งนี้ เป็นหลักที่สืบเนื่องมาจากนโยบายในกฎหมายว่า บุคคลใดจะแก้ตัวว่าไม่รู้กฎหมายเพื่อให้หลุดพ้นจากความรับผิดชอบตามกฎหมายได้ ทั้งนี้ เพราะหากให้มีการกล่าว

³¹กิตติวัฒน์ รัตนติลก ฅ ฎเกิด. (2553). *กฎหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยว (Tourism Laws)* (พิมพ์ครั้งที่ 3).

อย่างดังกล่าวได้ การบังคับใช้กฎหมายก็จะไม่เป็นการทั่วไปแก่คนทุกคน เพราะบางคนจะแก้ตัวว่าไม่รู้กฎหมายเพื่อให้พ้นผิดกันเสียหมด ก็คงไม่ต้องมีการรับโทษตามความรับผิดชอบนั้น ยิ่งกว่านั้นถ้าหากให้แก้ตัวได้ก็จะยังเป็นการส่งเสริมให้คนปิดหูปิดตาไม่รับรู้กฎหมาย เพราะถ้ายิ่งรู้มากก็ต้องรับผิดชอบมาก ถ้ารู้น้อยๆ ก็ไม่ต้องรับผิดชอบเท่าไร

ฉะนั้น โดยหลักแล้ว บุคคลจะอ้างว่าไม่รู้กฎหมายเพื่อให้พ้นจากความผิดกฎหมายไม่ได้เว้นแต่กฎหมายจะเปิดโอกาสให้กล่าวอ้างได้ ข้อยกเว้นเช่น ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 64 ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลจะแก้ตัวว่าไม่รู้กฎหมายเพื่อให้พ้นจากความรับผิดในทางอาญาไม่ได้แต่ถ้าศาลเห็นว่าตามสภาพและพฤติการณ์ผู้กระทำความผิดอาจจะไม่รู้ กฎหมาย บัญญัติว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด ศาลอาจอนุญาตให้แสดงพยานหลักฐานต่อศาลเชื่อว่าผู้กระทำความรู้ว่กฎหมายบัญญัติไว้เช่นนั้น ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดเพียงใดก็ได้” จากบทบัญญัติมาตรานี้จะเห็นได้ว่า กฎหมายยอมรับข้อแก้ตัวว่าไม่รู้กฎหมาย แต่การยอมรับของกฎหมายนี้ยังไม่เด็ดขาดโดยสิ้นเชิง เพราะถ้าศาลเชื่อว่า ผู้นั้นไม่รู้ว่ามีกฎหมายนั้นจริงๆ แล้วศาลเพียงแต่จะลงโทษให้น้อยลงเท่านั้น มิได้ยกเลิกการกระทำผิดนั้นให้สิ้นสภาพความผิดไป

สำหรับกฎหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ด้วยแล้ว นับว่ามีความสำคัญสำหรับผู้ที่ต้องประกอบวิชาชีพเกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะในอาชีพที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประเภทนี้ ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวหรือผู้เป็นมัคคุเทศก์ ส่วนแล้วแต่ต้องมีส่วนที่ต้องไปเกี่ยวข้องกับกฎหมายทั้งสิ้น โดยเริ่มต้นที่การที่จะเข้ามาเป็นผู้ประกอบกิจการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็น การประกอบกิจการนำเที่ยวทั้งภายในประเทศ และนอกประเทศ หรือการเป็นมัคคุเทศก์ทั้งประเภททั่วไปและประเภทเฉพาะทาง เหล่านี้ ผู้ประกอบการต้องขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบกิจการตามกฎหมายก่อนทั้งสิ้น จึงจะสามารถประกอบกิจการได้ นอกจากนี้ผู้ประกอบการในธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจสถานบริการ ธุรกิจด้านโบราณวัตถุ ผู้ประกอบกิจการเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ต้องมีใบอนุญาตประกอบกิจการตามกฎหมาย ก่อนการประกอบกิจการเช่นกัน

นอกจากนี้ต้องมีใบอนุญาตประกอบกิจการก่อนการดำเนินการแล้ว การจะเข้าไปดำเนินการนำเที่ยวได้ แหล่งท่องเที่ยวใดไม่ว่าจะเป็นในเขตอุทยานแห่งชาติ หรือเขตโบราณสถานต่างๆ ผู้ประกอบการนำเที่ยว หรือมัคคุเทศก์ ก็จำเป็นต้องทราบถึงกฎเกณฑ์ระเบียบของการเข้าไปใช้บริการในสถานที่เหล่านั้นด้วย เพราะในทุกสถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว จะมีกฎหมายกำหนดแนวทางในการปฏิบัติอยู่ทุกที่ทุกแห่งเสมอไป

ในส่วนของการขายหรือจำหน่ายสินค้าให้แก่นักท่องเที่ยวก็เช่นกัน ในปัจจุบันจะพบว่ามีการหลอกลวงขายสินค้าให้แก่นักท่องเที่ยวจำนวนมาก จนส่งผลกระทบต่อภาพพจน์ของประเทศจนเป็นที่กล่าวกันในหมู่นักท่องเที่ยวว่าประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตสินค้าปลอม และเป็นแหล่งหลอกลวงขายสินค้าให้แก่นักท่องเที่ยว นับว่าเป็นเรื่องเสื่อมเสียชื่อเสียงเป็นอย่างมาก ดังนั้นหากได้นำเอากฎหมายข้อ โกง ที่กำหนดความผิดมาอธิบายให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยวได้เข้าใจ ก็อาจจะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับหนึ่งได้

จึงจะเห็นได้ว่ากฎหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยว นั้น นับว่าสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องควรรู้และศึกษาเพื่อที่จะได้เข้าใจในกฎเกณฑ์ สิทธิและหน้าที่ของตนเพื่อจะได้นำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง ไม่ทำให้เกิดความเสียหายแก่สังคมโดยรวมต่อไปนั่นเอง

2.2.1.3 ขอบเขตของกฎหมายท่องเที่ยว

พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 โดยที่ได้มีการปฏิรูประบบราชการและมีการจัดตั้งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาขึ้นตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2545 ซึ่งรับผิดชอบภารกิจสำคัญประการหนึ่งเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและพัฒนามาตรฐานการบริการด้านการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนสนับสนุนการประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ให้มีมาตรฐานสากล โดยมีสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวซึ่งเป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นผู้ดำเนินการแทนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่ดำเนินการอยู่เดิม โดยให้มีมาตรฐานเกี่ยวกับการคุ้มครองนักท่องเที่ยวและมาตรการในการกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ต้องปฏิบัติเพื่อประโยชน์แห่งธุรกิจนำเที่ยวให้เหมาะสม โดยมีขอบเขตดังต่อไปนี้ คณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ธุรกิจนำเที่ยว มัคคุเทศก์ ผู้นำเที่ยว กองทุนคุ้มครองธุรกิจนำเที่ยว การควบคุม บทกำหนดโทษ

2.2.2 กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนำเที่ยว

2.2.2.1 การโฆษณาประชาสัมพันธ์³²

นักจัดบริการท่องเที่ยวที่ดี คือบุคคลที่ไม่อยู่หนึ่ง ต้องเป็นผู้ที่มีความคิดในการสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการขายการท่องเที่ยวให้มากที่สุด และต้องเป็นผู้มองสังคมกว้าง รู้จักสังเกต เพราะในธุรกิจทุกชนิดย่อมมีการแข่งขันกัน เพื่อให้ธุรกิจของตนนั้นเป็นที่รู้จักและสนใจ

³² Praveetelearning. (2559). *วิชาท่องเที่ยวไทย*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://praveetelearning.com>. [2559, 28 พฤศจิกายน].

ของถูกค้า ดังนั้น ผู้จัดการบริการท่องเที่ยวจะต้องสังเกตการเคลื่อนไหวของตลาด พิจารณาคู่แข่งในตลาด และหาวิธีการที่จะ โฆษณาและประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวหรือลูกค้ารู้จักและสนใจในบริษัทของตนเพื่อให้ธุรกิจประสบความสำเร็จต่อไป การจัดการขายบริการธุรกิจการท่องเที่ยวกระทำได้หลายวิธี อีกทั้งเป็นเรื่องที่ทั้งท้องถิ่น รัฐบาล หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและเอกชนต้องร่วมมือกัน เพื่อเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวได้ข้อมูลการท่องเที่ยวที่ถูกต้อง การโฆษณาประชาสัมพันธ์จึงเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะสร้างเผยแพร่ข่าวสารที่ถูกต้องให้เข้าใจตรงกัน

การโฆษณา หมายถึง การเผยแพร่สินค้าหรือบริการ เพื่อมุ่งส่วนยึดครองทางการตลาด คือ ลูกค้าสนใจและซื้อบริการ

การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การเผยแพร่ข่าวสารให้ประชาชนรับรู้โดยมิได้มุ่งหวังจะจำหน่ายสินค้าหรือบริการ แต่มุ่งจะยึดครองจิตใจ ความนิยมชมชอบจากประชาชน การโฆษณาประชาสัมพันธ์เป็นเครื่องมือให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกเดินทางไปพักผ่อนศึกษาค้นคว้ารู้ได้ทันตามความพอใจและตามสภาพฐานะที่จะอำนวยของแต่ละบุคคล

เครื่องมือที่จะช่วยกระจายหรือเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่ ศูนย์ประชาสัมพันธ์ของท้องถิ่นหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชน หนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น นิตยสาร เช่น อสท. เทียบรอบโลก คู่มือท่องเที่ยวของบริษัทน้ำมัน วิทยุในรูปแบบการสปอนเซอร์รายการ โทรทัศน์ ในรายการโฆษณาภาคปกติ หรือจัดในรูปแบบ SPOT T.V. ใช้เวลา 15- 30 นาที หรือการจัดรายการในรูปแบบของการนำเที่ยว ป้ายโฆษณากลางแจ้ง แผ่นปลิวโฆษณา แผ่นพับ อินเทอร์เน็ต

2.2.2.2 กฎหมายที่เกี่ยวกับการขนส่งในการท่องเที่ยว³³

1) หลักการหลักเกณฑ์ของกฎหมายขนส่งในการท่องเที่ยว

เป็นกลุ่มกฎหมายที่กำหนดหลักการหลักเกณฑ์ในการขนส่งในการท่องเที่ยว เช่น การอนุญาตให้ชาวต่างชาติเดินทางเข้าออกในประเทศไทย การควบคุมพาหนะที่เข้าออกประเทศตามช่องทางด่านตรวจคนเข้าเมืองหรือท้องที่ที่กำหนด การใช้จราจรทางบกโดยรถยนต์ กำหนดน้ำหนักบรรทุกสูงสุดของยานพาหนะที่ใช้บนทางหลวง การควบคุม ดูแลกิจการท่าเรือหรือธุรกิจเกี่ยวกับท่าเรือ การเดินเรือในน่านน้ำไทย การเดินอากาศต่างๆ เป็นต้น โดยมีกฎหมาย และบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืน

³³Tourismindustry. (2559). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<http://tourismindustrychalinee002.blogspot.com>. [2559, 28 พฤศจิกายน].

2) หลักการพื้นฐานการขนส่งในการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 3 ประเภท
ได้แก่

ประเภทแรก การขนส่งทางบก ได้แก่

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 เป็นกฎหมายหลักในการขนส่งทางบกในการท่องเที่ยว ใช้บังคับกับการอนุญาตให้ชาวต่างชาติเดินทางเข้าออกในประเทศไทย ในฐานะนักท่องเที่ยว ดูแลเกี่ยวกับการเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวของคนต่างด้าว การควบคุมพาหนะที่เข้าออกประเทศตามช่องทางด่านตรวจคนเข้าเมืองหรือท้องที่ที่กำหนด³⁴ หากผู้ใดฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท³⁵

พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 เป็นกฎหมายที่กำหนดให้ผู้ประกอบการขนส่งประจำทาง ไม่ประจำทาง การขนส่ง โดยรถขนาดเล็ก การขนส่งส่วนบุคคล การรับจัดการขนส่ง และสถานีขนส่งต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน³⁶ หากผู้ใดฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ³⁷

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการใช้รถ ห้ามมิให้ผู้ใดนำรถที่มีสภาพไม่มั่นคงแข็งแรง หรืออาจเกิดอันตราย หรืออาจทำให้เสื่อมเสียสุขภาพอนามัยแก่ผู้ใช้ คนโดยสารหรือประชาชนมาใช้ในทางเดินรถ³⁸ หากผู้ใดฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท³⁹

พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.2522 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจดทะเบียนเครื่องหมาย และการใช้รถ กล่าวคือ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้รถที่ยังมิได้จดทะเบียน รถที่ถูกเพิกถอนการจดทะเบียน รถที่ยังมิได้เสียภาษีประจำปี รถที่แจ้งการไม่ใช้รถ รถที่ทะเบียนระงับ⁴⁰ หากผู้ใดใช้รถที่ยังมิได้จดทะเบียนจะต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่น⁴¹ และหากผู้ใดใช้รถที่ถูกเพิกถอน

³⁴พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522. มาตรา 23.

³⁵พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522. มาตรา 63.

³⁶พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522. มาตรา 22.

³⁷พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522. มาตรา 126.

³⁸พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522. มาตรา 6.

³⁹พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522. มาตรา 148.

⁴⁰พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.2522. มาตรา 6.

⁴¹พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.2522. มาตรา 59.

การจดทะเบียน รถที่ยังมิได้เสียภาษีประจำปี รถที่แจ้งการไม่ใช้รถ รถที่ทะเบียนระงับจะต้อง
ระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท⁴²

ประเภทที่สอง การขนส่งทางน้ำ

พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 เป็นเป็นกฎหมาย
หลักในการขนส่งทางน้ำในการท่องเที่ยว ใช้บังคับในเรื่องการควบคุมดูแล การจัดระเบียบการ
เดินเรือสมุทรเพื่อการท่องเที่ยวและกิจการท่องเที่ยวทางน้ำประเภทต่างๆ เช่น เรือกลที่เดินเรือ
เดินทะเล และเป็นเรือไทยขนาดตั้งแต่หกสิบตันกรอสส์ขึ้นไป และเรือกำปั่นต่างประเทศ เมื่อเข้า
มาในเขตท่าเรือใด ๆ ในน่านน้ำไทย นายเรือต้องรายงานการเข้ามาถึงต่อเจ้าท่าตามแบบพิมพ์ของ
กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชย์นาวีภายในเวลาสี่สิบสี่ชั่วโมง นับแต่เวลาที่จอดเรือเรียบร้อย⁴³
หากผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษ ปรับตั้งแต่ห้าร้อยบาทถึงห้าพันบาท⁴⁴

พระราชบัญญัติการทำเรือแห่งประเทศไทย พ.ศ.2494 เป็นกฎหมายการ
ควบคุม ดูแลกิจการทำเรือหรือธุรกิจเกี่ยวกับทำเรือ ซึ่งหมายรวมถึงทำเรือเพื่อการท่องเที่ยวด้วย
โดยให้การทำเรือแห่งประเทศไทยมีอำนาจที่จะกระทำการต่าง ๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์
รวมถึงสร้าง ซ่อม จัดหา จำหน่าย เช่า ให้เช่า และดำเนินงานเกี่ยวกับเครื่องใช้บริการและความ
สะดวกต่าง ๆ ของกิจการทำเรือ ซ่อม จัดหา เช่า ให้เช่า ถูกรวมสิทธิ์ครอบครอง จำหน่าย หรือ
ดำเนินงานเกี่ยวกับสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ กำหนดอัตราค่าภาระการใช้ทำเรือ
บริการและความสะดวกต่าง ๆ ของกิจการทำเรือ และออกระเบียบเกี่ยวกับวิธีชำระค่าภาระ
ดังกล่าว จัดระเบียบว่าด้วยความปลอดภัย การใช้ทำเรือ บริการและความสะดวกต่างๆ ของ
กิจการทำเรือ เป็นต้น⁴⁵

พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการออก
ทะเบียนเรือสำหรับการค้าในน่านน้ำไทย การโอนกรรมสิทธิ์เรือการจ้างและนุริมสิทธิอัน
เกี่ยวกับเรือ ชื่อเรือ การเปลี่ยนแปลงเรือ และการเปลี่ยนแปลงเมืองท่าขึ้นทะเบียน เช่น เรือไทยที่
จะใช้ในการค้าในน่านน้ำไทยต้องการจดทะเบียนต่อนายทะเบียน⁴⁶ และผู้ที่จะถือกรรมสิทธิ์เรือ

⁴²พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.2522. มาตรา 60.

⁴³พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456. มาตรา 18.

⁴⁴พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456. มาตรา 24.

⁴⁵พระราชบัญญัติการทำเรือแห่งประเทศไทย พ.ศ.2494. มาตรา 6.

⁴⁶พระราชบัญญัติการทำเรือแห่งประเทศไทย พ.ศ.2494. มาตรา 9.

จดทะเบียนเป็นเรือไทยซึ่งทำการค้าในน่านน้ำไทยจะต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนด⁴⁷ หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าแสนบาท หากคนต่างด้าวซึ่งให้หรือยอมให้กระทำการฝ่าฝืนดังกล่าวต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้ฝ่าฝืน⁴⁸ และเมื่อได้รับการจดทะเบียนจากนายทะเบียนแล้วจึงจะมีสิทธิทำการค้าในน่านน้ำไทย⁴⁹

พระราชบัญญัติป้องกันเรือโค่นกัน พ.ศ.2522 เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ออกกฎกระทรวงในเรื่องการใช้และการห้ามใช้โคมไฟ การใช้ทุ่นเครื่องหมาย การใช้เสียงสัญญาณ สัญญาณเวลาอัจน การถือท้ายและการเดินเรือ รวมถึงกำหนดวิธี หลักการป้องกันเรือ โค่นกัน⁵⁰ โดยใช้บังคับแก่เรือไทยและเรือต่างประเทศที่อยู่ในน่านน้ำไทย และเรือไทยที่อยู่ในทะเลหลวง⁵¹ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้สำหรับเรือ ในกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย⁵²

ประเภทที่สาม การขนส่งทางอากาศ

พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ.2497 เป็นกฎหมายหลักในการขนส่งทางอากาศในการท่องเที่ยว ใช้บังคับในเรื่องเกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวในส่วนของค่าธรรมเนียมการใช้สนามบินของนักท่องเที่ยว เช่น การเก็บค่าโดยสารและค่าระหว่างสำหรับอากาศยานขนส่งในการขนส่งทางอากาศเพื่อการพาณิชย์ให้คณะกรรมการการบินพลเรือนกำหนด โดยแยกประเภทของบริการการขนส่งทางอากาศตามความเหมาะสม⁵³ ผู้ดำเนินการเดินอากาศเก็บค่าโดยสารหรือค่าระวางไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁵⁴ ค่าบริการผู้โดยสารขาออกให้เรียกเก็บได้เพื่อใช้ในวัตถุประสงค์เกี่ยวกับความปลอดภัยและการบำรุงรักษาสนามบิน การจัดหาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในสนามบินสำหรับผู้โดยสาร ตลอดจนการรักษาสิ่งแวดล้อม

⁴⁷พระราชบัญญัติการทำเรือแห่งประเทศไทย พ.ศ.2494. มาตรา 7.

⁴⁸พระราชบัญญัติการทำเรือแห่งประเทศไทย พ.ศ.2494. มาตรา 62 ทวิ.

⁴⁹พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481. มาตรา 47.

⁵⁰พระราชบัญญัติป้องกันเรือ โค่นกัน พ.ศ.2522. มาตรา 5.

⁵¹พระราชบัญญัติป้องกันเรือ โค่นกัน พ.ศ.2522. มาตรา 6.

⁵²พระราชบัญญัติป้องกันเรือ โค่นกัน พ.ศ.2522. มาตรา 8.

⁵³พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ.2497. มาตรา 20.

⁵⁴พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ.2497. มาตรา 74 (1).

และลดมลพิษที่เกิดจากการใช้สนามบิน⁵⁵ และถ้าหากเจ้าของหรือผู้ดำเนินการสนามบินอนุญาตเก็บค่าบริการผู้โดยสารขาออก โดยไม่ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁵⁶

พระราชบัญญัติการทำอากาศยานแห่งประเทศไทย พ.ศ.2522 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการให้บริการทำอากาศยาน และการอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่ผู้ใช้บริการทำอากาศยาน เช่น กิจการทำอากาศยาน หมายความว่า กิจการจัดตั้งสนามบินหรือที่ขึ้นลงชั่วคราวของอากาศยาน การจัดตั้งเครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศ การให้บริการ ในลานจอดอากาศยาน การให้บริการช่างอากาศยานและการให้บริการต่าง ๆ เกี่ยวกับอากาศยาน ผู้ประจำหน้าที่สินค้า พัสดุภัณฑ์ ผู้โดยสาร และลูกจ้างของผู้ประกอบธุรกิจในการเดินอากาศ รวมตลอดถึงการให้บริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกอันเกี่ยวกับหรือต่อเนื่องกับกิจการดังกล่าว⁵⁷

2.2.2.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวและที่พัก⁵⁸

หลักการหลักเกณฑ์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวและที่พัก เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโรงแรมในแหล่งท่องเที่ยว และการควบคุมดูแลและการให้บริการแก่ผู้พักอาศัยของเจ้าของกิจการ การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น การควบคุมมลพิษทางอากาศ เสียง ทางน้ำ ของเสียอันตราย ฯลฯ การส่งเสริมรักษาและกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น มาตรฐานคุณภาพน้ำในแม่น้ำ คลอง ชายฝั่งทะเล มาตรฐานคุณภาพอากาศ มาตรฐานระดับเสียงและความสั่นสะเทือน ฯลฯ การกำหนดมาตรฐาน ควบคุมการระบายน้ำทิ้งจาก โรงแรม อาคารชุด หอพัก ฯลฯ ในแหล่งท่องเที่ยวและควบคุมมลพิษจากแหล่งที่อื่นที่อาจจะส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียง การควบคุมสร้างโรงงานและการจัดการ โรงงาน เพื่อลดการส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว และในบริเวณใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยว โรงงานสุรา เป็นต้น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวและที่พัก ได้แก่

⁵⁵พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ.2497. มาตรา 60/37.

⁵⁶พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ.2497. มาตรา 74 (5).

⁵⁷พระราชบัญญัติการทำอากาศยานแห่งประเทศไทย พ.ศ.2522. มาตรา 3.

⁵⁸Tourismindustry. (2559). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<http://tourismindustrychalinee002.blogspot.com>. [2559, 28 พฤศจิกายน].

พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.2547 เป็นกฎหมายหลักที่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและที่พัก ใช้บังคับในเรื่องเกี่ยวข้องกับการก่อสร้างโรงแรมในแหล่งท่องเที่ยว และการควบคุมดูแลและการให้บริการแก่ผู้พักอาศัยของเจ้าของกิจการ ได้แก่

ด้านมาตรฐานที่พัก ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมจะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน⁵⁹ หากผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษทางอาญาจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่⁶⁰ ห้ามมิให้ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมดำเนินการเปลี่ยนแปลงประเภทของโรงแรม เพิ่มหรือลดจำนวนห้องพักในโรงแรมอันมีผลกระทบต่อโครงสร้างของโรงแรม เปลี่ยนชื่อโรงแรม⁶¹ หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินห้าแสนบาท และปรับอีกวันละไม่เกินห้าพันบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง⁶² หรือเปลี่ยนชื่อโรงแรมโดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสนบาท และปรับอีกวันละไม่เกินห้าพันบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง⁶³ นอกจากนี้โรงแรมต้องจัดให้มีการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พักอย่างน้อยต้องมีสถานที่ลงทะเบียนผู้พัก โทรศัพท์หรือระบบการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกโรงแรม โดยจะจัดให้มีเฉพาะภายนอกห้องพักก็ได้ แต่ต้องมีจำนวนเพียงพอต่อการให้บริการแก่ผู้พัก การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการส่งต่อผู้ป่วยไปยังสถานพยาบาลใกล้เคียง ระบบรักษาความปลอดภัยอย่างทั่วถึงตลอดยี่สิบสี่ชั่วโมง⁶⁴ เป็นต้น

ด้านสุขอนามัย โดยให้ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมและผู้จัดการมีหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน ดูแลรักษาความสะอาดด้านสุขลักษณะและอนามัยของโรงแรมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขและคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุข ดูแลรักษาสภาพของโรงแรมให้มีความมั่นคงแข็งแรง และระบบการป้องกันอัคคีภัยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารและคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

⁵⁹พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.2547. มาตรา 15.

⁶⁰พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.2547. มาตรา 59.

⁶¹พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.2547. มาตรา 22.

⁶²พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.2547. มาตรา 50.

⁶³พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.2547. มาตรา 51.

⁶⁴กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ.2551. ข้อ 4.

แห่งชาติ ดูแลและอำนวยความสะดวกให้กับผู้พักในกรณีเกิดอัคคีภัย อุทกภัย หรือเกิดอันตรายใด ๆ ขึ้นในโรงแรม⁶⁵ หากผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับทางปกครองตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาทและปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง⁶⁶ และหากผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม ไม่ดูแลและอำนวยความสะดวกให้กับผู้พักในกรณีเกิดอัคคีภัย อุทกภัย หรือเกิดอันตรายใด ๆ ขึ้นในโรงแรม ต้องระวางโทษปรับทางปกครองตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท⁶⁷ เป็นต้น

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษ การส่งเสริมรักษาและกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม การกำหนดมาตรฐาน ควบคุมการระบายน้ำทิ้งจาก โรงแรม อาคารชุด หอพัก สำหรับการควบคุมมลพิษทางอากาศและเสียง ทางน้ำ ของเสียอันตราย ฯลฯ เช่น ยานพาหนะที่จะนำมาใช้จะต้องไม่ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศและเสียงเกินกว่ามาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด⁶⁸ หากฝ่าฝืนให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะนั้น โดยเด็ดขาดหรือจนกว่าจะได้มีการแก้ไขปรับปรุง⁶⁹ สำหรับมลพิษทางน้ำและของเสียอันตรายนั้น ได้กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ มีหน้าที่ต้องก่อสร้าง ติดตั้ง หรือจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียตามที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนด⁷⁰ หากลักลอบปล่อยทิ้งน้ำเสียหรือของเสียลงสู่ระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการ จะต้องเสียค่าปรับรายวันในอัตราสี่เท่าของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายประจำวันสำหรับค่าเปิดเดินเครื่องทำงานระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียของตนตลอดเวลาที่ดำเนินการ เช่นว่านั้น และมีหน้าที่ต้องชดใช้ค่าเสียหายหากการปล่อยทิ้งน้ำเสียหรือของเสียนั้นก่อให้เกิดความชำรุดเสียหายหรือความบกพร่องแก่ระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการ⁷¹ และจะต้องมีความรับผิดชอบทางแพ่ง หากแหล่งกำเนิดมลพิษใดก่อให้เกิด หรือ

⁶⁵พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.2547. มาตรา 34.

⁶⁶พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.2547. มาตรา 55.

⁶⁷พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.2547. มาตรา 56.

⁶⁸พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535. มาตรา 64.

⁶⁹พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535. มาตรา 65.

⁷⁰พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535. มาตรา 70.

⁷¹พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535. มาตรา 91.

เป็นแหล่งกำเนิดของการรั่วไหลหรือแพร่กระจายของมลพิษอันเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยหรือเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้อื่น หรือของรัฐเสียหาย เจ้าของ หรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษนั้น มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือค่าเสียหายเพื่อการนั้น ไม่ว่าจะการรั่วไหล หรือแพร่กระจายของมลพิษนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อก็ตาม⁷²

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2512 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง โรงงานและการจัดการ โรงงาน เพื่อลดการส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่อแหล่งท่องเที่ยว และในบริเวณใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยว โรงงานสุรา เช่น ห้ามมิให้ผู้ใดตั้ง โรงงานก่อนได้รับใบอนุญาตจากปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม⁷³ หากประกอบกิจการ โรงงาน โดยไม่ได้รับใบอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁷⁴

การควบคุมการประกอบกิจการ โรงงาน โรงงานต้องปฏิบัติตามในเรื่อง ดังต่อไปนี้ กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับที่ตั้งของ โรงงาน สภาพแวดล้อมของ โรงงาน ลักษณะอาคารของ โรงงานหรือลักษณะภายในของ โรงงาน กำหนดลักษณะ ประเภทหรือชนิดของ เครื่องจักร เครื่องอุปกรณ์หรือสิ่งที่จะต้องนำมาใช้ในการประกอบกิจการ โรงงาน กำหนดให้มีคนงานซึ่งมีความรู้เฉพาะตามประเภท ชนิดหรือขนาดของ โรงงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่หนึ่งหน้าที่ใด ประจำ โรงงาน กำหนดหลักเกณฑ์ที่ต้องปฏิบัติตามวิธีการผลิตและการจัดให้มีอุปกรณ์หรือเครื่องมืออื่นใด เพื่อป้องกันหรือระงับหรือบรรเทาอันตราย ความเสียหายหรือความเดือดร้อนที่อาจเกิดแก่บุคคลหรือทรัพย์สินที่อยู่ใน โรงงานหรือที่อยู่ใกล้เคียงกับ โรงงาน กำหนดมาตรฐาน และวิธีการควบคุมการปล่อยของเสีย มลพิษหรือสิ่งใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการ โรงงาน กำหนดการจัดให้มีเอกสารที่จำเป็นประจำ โรงงานเพื่อประโยชน์ในการควบคุมหรือตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย กำหนดข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับการประกอบกิจการ โรงงานที่ผู้ประกอบกิจการ โรงงานต้องแจ้งให้ทราบเป็นครั้งคราวหรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ กำหนดการอื่นใดเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยในการดำเนินงาน เพื่อป้องกันหรือระงับหรือบรรเทาอันตรายหรือความเสียหายที่อาจเกิดจากการประกอบกิจการ

⁷²พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535. มาตรา 96.

⁷³พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2512. มาตรา 12.

⁷⁴พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2512. มาตรา 50.

โรงงาน⁷⁵ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท⁷⁶ หรือฝ่าฝืนไม่กำหนดการจัดให้มีเอกสารที่จำเป็นประจำโรงงานเพื่อประโยชน์ในการควบคุมหรือตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่กำหนดข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับการประกอบกิจการโรงงานที่ผู้ประกอบกิจการ โรงงานต้องแจ้งให้ทราบเป็นครั้งคราวหรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท⁷⁷

สำหรับการกำกับและดูแลโรงงาน เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความมั่นคงความปลอดภัยของประเทศหรือของสาธารณชนมีการกำหนดจำนวนและขนาดของโรงงานแต่ละประเภทหรือชนิดที่จะให้ตั้งหรือขยาย หรือที่จะไม่ให้ตั้งหรือขยายในท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง กำหนดชนิด คุณภาพ อัตราส่วนของวัตถุดิบ แหล่งกำเนิดของวัตถุดิบและหรือปัจจัยหรือชนิดของพลังงานที่จะนำมาใช้หรือผลิตใน โรงงาน กำหนดชนิดหรือคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตใน โรงงานที่จะให้ตั้งหรือขยาย กำหนดให้นำผลผลิตของ โรงงานที่จะให้ตั้งหรือขยายไปใช้ในอุตสาหกรรมบางประเภท หรือให้ส่งผลผลิตออกนอกราชอาณาจักรทั้งหมดหรือบางส่วน⁷⁸

2.2.2.4 กฎหมายที่เกี่ยวกับการให้บริการอาหาร เครื่องดื่ม นันทนาการ และความปลอดภัยในการท่องเที่ยว⁷⁹

สำหรับกฎหมายที่เกี่ยวกับการให้บริการอาหาร เครื่องดื่ม นันทนาการ และความปลอดภัยในการท่องเที่ยวนั้นจะประกอบไปด้วย พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 และพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535 ดังจะกล่าวต่อไปนี้

พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 เป็นกฎหมายหลักที่เกี่ยวกับการให้บริการอาหาร เครื่องดื่ม นันทนาการ และความปลอดภัยในการท่องเที่ยว ใช้บังคับในเรื่องเกี่ยวข้องกับการให้คำจำกัดความของสถานบริการประเภทต่างๆ เช่น สถานเต้นรำ สถานที่ที่มี

⁷⁵พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2512. มาตรา 8.

⁷⁶พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2512. มาตรา 45.

⁷⁷พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2512. มาตรา 46.

⁷⁸พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2512. มาตรา 32.

⁷⁹Tourismindustry. (2559). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก.

<http://tourismindustry.chalinee002.blogspot.com>. [2559, 28 พฤศจิกายน].

อาหาร สุราจำหน่าย สถานอาบน้ำ นวดหรืออบตัว ฯลฯ ระเบียบว่าด้วยการจัดตั้ง การควบคุมดูแล การให้บริการแก่ผู้รับบริการจากสถานบริการเหล่านั้นทั่วราชอาณาจักร เช่น

ห้ามมิให้ผู้ใดตั้งสถานบริการ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการพิจารณาอนุญาต ให้พนักงานเจ้าหน้าที่คำนึงถึงประวัติการกระทำความผิดต่อกฎหมายของผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการประกอบด้วย⁸⁰ โดยอาคาร หรือสถานที่ที่ขออนุญาตตั้งเป็นสถานบริการต้องไม่อยู่ใกล้วัด สถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา โรงเรียนหรือสถานศึกษา โรงพยาบาล สถานพยาบาลที่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน สโมสรเยาวชน หรือหอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก ในขนาดที่เห็นได้ว่าจะก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่สถานที่ดังกล่าวแล้ว ไม่อยู่ในย่านที่ประชาชนอยู่อาศัย อันจะก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง มีทางถ่ายเทอากาศสะดวก⁸¹ หากผู้ใดตั้งสถานบริการ โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือดำเนินกิจการสถานบริการในระหว่างถูกพักใช้ใบอนุญาต หรือดำเนินกิจการสถานบริการผิดประเภทที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁸²

พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535 เป็นกฎหมายเกี่ยวข้องกับการกำกับดูแล และควบคุมมาตรฐานของภัตตาคาร ร้านอาหาร หรือกิจการประเภทอื่นที่เกี่ยวข้องในด้านความสะอาด ถูกสุขอนามัย เพื่อสนองแนวคิดเรื่อง Clean food good taste เช่น

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และมาตรการในการควบคุมหรือการกำกับดูแลสำหรับกิจการหรือการดำเนินการในเรื่องต่างๆ กำหนดมาตรฐานสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน และวิธีการดำเนินการเพื่อตรวจสอบควบคุมหรือกำกับดูแล หรือแก้ไขสิ่งที่จะมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน⁸³

การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการรับทำการเก็บขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือมูลฝอยโดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการ

⁸⁰พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509. มาตรา 4.

⁸¹พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509. มาตรา 7.

⁸²พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509. มาตรา 26.

⁸³พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535. มาตรา 6.

คิดค่าบริการ เว้นแต่จะ ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น⁸⁴ ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁸⁵

ผู้ใดจะจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารในอาคาร หรือพื้นที่ใด ซึ่งมีพื้นที่เกินสองร้อยตารางเมตรและมีใช่เป็นการขายของในตลาด ต้องได้รับ ใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ถ้าสถานที่ดังกล่าวมีพื้นที่ไม่เกินสองร้อยตารางเมตร ต้องแจ้ง ต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อขอรับหนังสือรับรองการแจ้งก่อนการจัดตั้ง⁸⁶

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมหรือกำกับดูแลสถานที่จำหน่ายอาหารและ สถานที่สะสมอาหารที่ได้รับใบอนุญาต หรือได้รับหนังสือรับรองการแจ้ง ให้ราชการส่วน ท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่น ดังต่อไปนี้ กำหนดประเภทของสถานที่จำหน่าย อาหารหรือสถานที่สะสมอาหารตามประเภทของอาหารหรือตามลักษณะของสถานที่ประกอบ กิจการหรือตามวิธีการจำหน่าย กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดตั้ง ใช้ และดูแลรักษาสถานที่ และสุขลักษณะของบริเวณที่ใช้จำหน่ายอาหารที่จัดไว้สำหรับบริโภคอาหาร ที่ใช้ทำประกอบ หรือปรุงอาหาร หรือที่ใช้สะสมอาหาร กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะของอาหาร กรรมวิธีการจำหน่าย ทำ ประกอบ ปรุง เก็บรักษาหรือสะสมอาหาร กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ สุขลักษณะของภาชนะอุปกรณ์ และของใช้อื่นๆ⁸⁷ หากผู้ใดฝ่าฝืนหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดตั้ง ใช้ และดูแลรักษาสถานที่และสุขลักษณะของบริเวณที่ใช้จำหน่ายอาหารที่จัดไว้สำหรับบริ โภค อาหาร ที่ใช้ทำประกอบ หรือปรุงอาหาร หรือที่ใช้สะสมอาหาร หรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ สุขลักษณะของอาหารกรรมวิธีการจำหน่าย ทำ ประกอบ ปรุง เก็บรักษาหรือสะสมอาหารต้อง ระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁸⁸

⁸⁴พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535. มาตรา 19.

⁸⁵พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535. มาตรา 71.

⁸⁶พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535. มาตรา 38.

⁸⁷พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535. มาตรา 40.

⁸⁸พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535. มาตรา 73.